

PATNUBAY NG BAYAN

THE PEOPLE'S GUIDE GUIA DEL PUEBLO

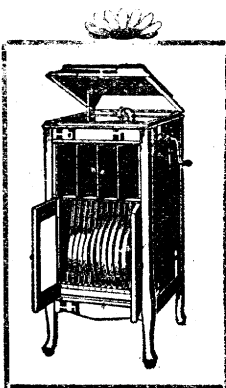
YEAR
AÑO
TAON

V

MANILA, FEBRUARY 1919
MAYNILA, PEBRERO

No. 46
BLG.

DONDE SIEMPRE SE OYE MUSICA ES GRAFONOLA COLUMBIA

Es para distraer los huéspedes con su
inlimitado variedad de selecciones,
bailables y cantos populares de
◆ INGLESES y ESPAÑOLE ◆
cantados por prominentes artistas
americanas.

ESCOLTA

BECK'S

MANILA

E. Diaz y Cia.

Exportadores é Importadores

Comerciantes en toda clase de productos del país

Comisionistas y Consignatarios

Sucursales en Legaspi, Daraga, Camalig, Guinobatan, Ligao é Iriga
Pueblos de Albay y Camarines.

Muelle de la Industria 1043

MANILA, I. F.

Dirección Telegráfica: "DIAZCO"

P. O. Box 433.

Claves: AI, ABC, 4.a y 5.a Edicion y Lieber's

Teléfono 1473.

INSULAR LUMBER COMPANY

Our Tanguile and Almon Lumber Offers an Acceptable
and Reasonably Priced Substitute

FOR

MAHOGANY

Large Stocks Always on Hand Well Manufactured
and Seasoned.

Write for Samples and Prices.

MANILA, P. I.

THE PEOPLE'S GUIDE

ENGLISH SECTION

PROPRIETOR AND MANAGER:
SOFRONIO G. CALDERÓN
758 Reina Regente, Binondo, Manila.

EDITOR OF THE ENGLISH SECTION
P. L. STANGL, B. S.
P. O. Box 733, Manila.

5th Year.

MANILA, FEBRUARY 1919

No. 46

COMING EVENTS CAST THEIR SHADOW

When this issue reaches our readers, the first rumblings of the campaign will be heard over the land, and the air will gradually become thick with the rumors, the propaganda and, perhaps too often, the vituperation of the candidates, who will again sing their Siren song to the electors in the hope of being able thereby, in not a few cases, secure to themselves an assured income for two years at least, without anything, except a little hot air, in return therefor.

At the very same time there will be in session, at Versailles, an august body, which, to a larger degree than is perhaps understood, except by a very few, will be the observer first, later, the arbiter of the future of these islands for many generations to come. Just how great this fact is, will be better understood when we see how one disgruntled "benefactor of the Filipinos, whose schemes did not meet with that full acceptance which it was hoped by him would be the case, is already, with oily smoothness, endeavoring to create, by skillfully worded interviews, unfavorable opinion of the political situation in these islands.

It is therefore of the utmost importance that both candidates and electors, this coming campaign and elections, put aside with a firm hand, everything that smacks of selfishness, of misplaced ambition, of narrowness and personal pride, as against national welfare. This coming election campaign and its final outcome will have a very

decisive influence upon the future of the Filipino people: it will be the standard, politically, by which they will be judged; on the basis of it will be dictated the verdict.

It becomes therefore absolutely necessary that good, sound, democratic sense must prevail, that selfseeking politicians, the fishers in troubled waters, the bribers, the corrupt, the troublemakers, be repressed with a stern hand, and that bolshevism in local and national politics be not for one single instance permitted.

The party managers must this time be real, not make believe, patriots, in order to keep the rank and file of their party from pernicious partisanship and unclean methods. The electors must rise to the heights of their opportunities, and sternly repel all candidates and political workers who put self interest first. If the body of electors in every precinct realizes that this time they are not voting for this or that man, this or that party, but for the future rights of the whole country, we will not see another Camarines, no second senatorial district, no Rizal province election methods, and other things of that stripe, which are a disgrace to any country, and certainly do not spell political fitness.

Let patriotism, not partisanship, love of country, but not love of self, be the one test to be applied this time, and every political worker who refuses to come up to that standard should be perpetually barred from taking any part whatsoever in future elections.

WARNER, BARNES & CO., Ltd.

LONDON—MANILA—ILOILO

General Merchants, Insurance & Shipping Agents

IMPORTERS AND EXPORTERS

Telegraphic Address: WARNER
P. O. Box 294

MANILA, P. I.

Juan Luna
El Hogar Building

ATENEO RIZAL

COLLEGE OF PHARMACY—COLLEGE OF AGRICULTURE.

Founded 1904—Incorporated 1909.

SPECIAL COURSES IN AGRICULTURE
BEGIN JULY 1—1918

The new term opens July 1st. Inscription now open. New laboratories and greatly improved courses and equipment.—The best College of its kind.

For particulars apply to 635-641 Calle Sales, Sta. Cruz, P. O. Box 733

When Uncle Sam Was Young

—XOX—

By AUBREY FULLERTON

There are few better known figures in all the world than that of Uncle Sam, the elderly, but sprightly, gentleman who is understood to represent the Government and people of the United States. It is such a familiar figure, and has now appeared in so many pictures of one kind or another that we have almost lost sight of the fact that there was a time when Uncle Sam did not exist. Nevertheless, the stately old man, who looks no older to-day than he did fifty years ago, had a birthday.

It was in 1812, at the beginning of the great war for which that year is so well remembered, that this very interesting and important personality was first given a name of his own. The war helped to make him known throughout the country, and by the time it was over most people realized who Uncle Sam was. To the rest of the world, however, he was still unknown, and it was not for some twenty years afterwards that the people on the other side of the Atlantic really comprehended or appreciated the character of John Bull's American cousin.

It is an interesting fact that, while Uncle Sam's name was first applied by one of his own American subjects, he was introduced to the outside world by a Canadian, who wrote about him in two or three books that at the time were widely

Don't be deceived by the high prices and low quality of other shoes and repair work. You can get the best at Casey's the same price.

TRY CASEY'S REPAIR DEPARTMENT

CASEY'S HOSPITAL

FOR

SICK SHOES

307 M. H. del Pilar, Ermita.

PHONE 3887

read in England as well as at home. So, too, the illustrations that accompanied these books, if not as actually the first attempts to portray the lean, alert and cheerful features of Uncle Sam, helped to fix them in the minds of the people of both countries, and the many artists and cartoonists who have since made pictures of the Grand Old Man have followed quite closely after that early example. Uncle Sam owes more than he himself probably realizes to the kindly services of this Canadian writer.

Like many other popular terms, the familiar name of the representative American originated quite accidentally. Very soon after the beginning of the War of 1812, a large quantity of army provisions was collected and stored at Troy, on the Hudson River, and the contractor for these supplies employed an inspector named Samuel Wilson, but locally known as "Uncle Sam," to examine them as they came in. Each cask and box, after inspection, was marked with four letters: "E. A.—U. S." The first two letters were the initials of the army contractor, and the other, of course, stood for "United States;" but at that time a great many people had not yet become accustomed to the new name their country had taken since gaining independence, and an onlooker one day asked the man who was marking the casks what "U. S." meant. This man was something of a wag, and he replied that it stood for "Uncle Sam," referring them to Uncle Sam Wilson.

The joke was taken up among the workmen and townspeople, and by and by, as the war

THE WILLIAMS FASHION TAILORING

SASTRERIA DE G. MASIGLAT

221 PLAZA STA. CRUZ

Se recibe toda clase de trabajos concerniente al ramo de sastrería. Espero pues se sirva Vd. honrarme con su confianza utilizando mis servicios en esta sastrería por lo cual le doy anticipadas muchas gracias.

ESPECIALMENTE MODERNO

G. Masiglat.

The Sanitary Steam Laundry

TELEFONO 529

918 CALLE ARLEGUI

Es la mas conocida lavandería de vapor.

Lava higiénicamente las ropas y muy á propósito para esta temporada de enfermedades contagiosas.

went on and Wilson continued to be identified with the Government's Supply business, "U. S." came to mean, in the popular fancy, not so much the "United States" as Uncle Sam." Yet the two were understood to represent the same idea of state ownership and official power and authority. The name has stuck, and to day is everywhere in current use, though with little thought of how it originated.

How generally the term was adopted and used, even within a few years of its invention, is suggested in a book written by Judge Haliburton, of Nova Scotia, in 1835. This book was "The Clockmaker; or, The Sayings and Doings of Samuel Slick of Slickville." It was one of the first productions of American humor, and its hero was, in fact, the first typical Yankee in literature. But already Uncle Sam had become a popular character, for in one of his earliest conversations with a Canadian friend, Sam Slick explains that "We call the American public Uncle Sam as you call the British John Bull." In his own country, at any rate, Uncle Sam was even then well and familiarly known. The story of the clockmaker now helped to make him known to a much larger circle.

Sam Slick was a skillful peddler of American-made clocks, and in that capacity he traveled through parts of Nova Scotia in company with the Squire, who is represented as the writer of the story. To this traveling companion he freely expressed his opinions about people, things and places, and invariably did so with wit and shrewd-

ness. He had much to say about his own country and its institutions, for he was a thorough-going American, and proud of the enterprise and industry of his fellow countrymen. "Push on—keep movin'—go ahead," was the motto of the States, he said, and the people lived up to it. Here is another quotation that shows something of his patriotic boasting:

I had gone down to Boston to keep Fourth of July, our great anniversary day. A great day that, Squire, a great national festival, a splendid spectacle; fifteen millions of freemen and three millions of slaves a-celebratin' the birthday of liberty; rejoicin' in their strength, their freedom and enlightenment. Perhaps the sun never shone on such a sight before, nor the moon, nor the stars, for their planetary system ain't more perfect than our political system. The sun typifies our splendor; the moon in its changes figures our rotation of offices and eclipses of Presidents, and the stars are emblems of our States as painted on our flags.

Sam Slick's fame spread to England, where the book was published in a separate edition, and widely read. The traveling clockmaker was there taken to typify the go-ahead American spirit—and one reviewer wrote that "no modern book could give a better insight into the politics and manners of the inhabitants of the United States." There is no doubt that in some measure the American people are to this day estimated in other countries on the basis of Sam Slick's repre-

Yu Biao Sontua

DASMARIÑAS No. 209. MANILA, I. F.

Comerciantes
en toda clase de productos
del País.

Importación de Arroz.
Molino de Arroz en Bautista,
Pangasinan.

ARMADORES DEL VAPOR

Y. SONTUA

SUCURSALES:

Calbayog, Catbalogan, Carigara, Tacloban y Surigao.

Dirección telegráfica: "SONTUA."

Tel. 68, P. O. Box 186.

sensation of them, or, in other words, of Uncle Sam.

The drawings that illustrated the story made the character all the more real and permanent. The clockmaker was always pictured as tall, lean, keen-faced and somewhat roughly attired, and this seemed to fit the man as the book described him. But not only so; there was a striking resemblance in these drawings to the Uncle Sam so often and so mercilessly pictured in newspaper cartoons to-day. One of them, for instance, shows Sam Slick about to set out on his travels, with trunk and handbox. He is built on the familiar Uncle Sam lines, though obviously a younger man; his frame is bare and gaunt, his face thin, his nose sharp; on his head, a high top-hat; his trousers have stripes, and the pattern of his waistcoat has suggestions of stars; he lacks only, in fact, the straggling chin-whiskers. This picture was drawn in 1856, or thereabouts.

Thomas C. Haliburton, the creator of Sam Slick, was a lawyer and judge in Nova Scotia. Though he was a thorough Canadian, he understood and appreciated the American people, and in "The Clockmaker" he founded—so literary men now say—the American school of humor. His book, at any rate, with one or two others that he wrote afterwards, had not a little to do with fixing and spreading the worldwide fame of Uncle Sam, who was brought into being and thoughtlessly nicknamed by a joker 105 years ago.

Judge Gary's Recipe for Success

In the *American Magazine*, Judge Gary gives his recipe for success. He says about a young man:

"1. He should be honest, truthful, sincere and serious.

"2. He should believe in, preach and practice the Golden Rule.

"3. He should be strong and healthy, physically and morally.

"4. His habits and mode of living should be temperate and clean, his companions selected with regard to their character and reputation.

"5. He should possess good natural ability and a determination constantly to improve his mind and memory.

"6. He should possess a good education, including particularly the fundamentals, such as mathematics, grammar, spelling, writing, geography and history; and also a technical education concerning the lines he proposes to follow.

"7. He should be studious and thoughtful, keeping his mind upon a subject until it is mastered.

"8. He should be conscientious, modest but courageous, energetic, persistent, eventempered, economical, faithful and loyal to his friends and the interests he represents."

When Your Palm Beach Suit HAS BEEN SPOILED BY THE "LAVANDERA"

I
MAKE
THEM
NEW.

*don't throw it away
bring it to me and I will dye and
make it like a new suit, for a
trifling cost.
I also dye "sayas", silk, yarns, khaki,
and laces in fast colors.
The most delicate fabrics cleaned and
dyed without damage.*

JOE BUSH

PREMIER CLEANER AND DYER OF THE ORIENT.

• 129 PLAZA STA. CRUZ

MANILA.

PHONE, 273

The Boy Who Made Good

—X—

There was a boy who clerked in a Pennsylvania grocery. He was honest and bright, and a friend got him a better job. He carried the chain for a surveyor. It became evident that he could do better things than that, and so he was taken into the Carnegie works as a draftsman.

While he was busy there one day he came under the notice of the general manager of the Carnegie plant. The story is that the manager needed the services of an expert draftsman at that time.

This meant a good deal both ways.

He applied to the head of the draughting department, asking for the best man in the place.

"I have no best. They are all good," said the chief.

The manager went away. He knew how to get what he wanted. The next day an order was received that all the draughtsmen should work two hours a day overtime for several weeks without pay.

Soon the manager appeared again. "How do the men like that order?" he asked.

"Not a bit, and they are all grumbling about it."

"Every one of them?"

"All but one man."

"Who is that man?"

The superintendent gave his name.

"Give him to me," said the manager.

From that day he went up fast. He became president of one of the great steel companies in the country, and one of its most noted men.

Popular Science

—X—

A grain of wheat has wonderful possibilities; but not if it be laid away in a drawer. Put it in the ground, however, and, though it seems soon to go to decay, a principle of life that resides in it now begins to get busy. In a few weeks up comes a green shoot. After more weeks this has grown taller than the surrounding grass. Later we see it heading out; and yet later, from this head are gathered thirty, sixty or a hundredfold what we had in the beginning. Now you may plant all these new grains of wheat, and they will multiply similarly, till in a few years, from that one grain which you started you have vast fields of waving harvest. See how fast this will happen, even if the increase be only thistlyfold; First year, 1 grain; second year, 30 grains; third year, 900 grains; fourth year, 27,000 grains; fifth year, 810,000 grains. Go on, boys, figure out the rest.

I CAN SUCCEED

This is the spirit which animates I. C. S. Students and pushes them Successward. During the quarter of a century of existence of the International Correspondence Schools, their thousands of enterprising students have shown that success can be won by any one who is willing to work and prepare for it. Poverty and wrong surroundings mean nothing to I. C. S. Students—unless as stepping stones to Achievement.

Studying in the I. C. S. you use your spare time only. You study in the privacy of your own home regardless of your location. You can go as fast or as slowly as you choose: You carry on your studies to suit yourself. The system is molded to fit the student's conditions.

Let the I. C. S. help you forge ahead also. To begin, simply mark and fill out the coupon below and send it to us.

Mail Coupon Today

~~~~~(TEAR OFF HERE)~~~~~

PHILIPPINE AGENCY

International Correspondence Schools.

Masonic Temple Bldg., Escolta,

Dept. 15-14, Manila, P. I.

Salesmanship
Advertising Man
Show-Card Writing
Window Trimming
Bookkeeper
Stenographer
Civil Service Exams.
Commercial Law
English
High School Mathematics
Teacher
Commercial Illustrating
Farm Management
Industrial Engineer
Lettering and Sign Painting
Stationary Engineer
Marine Engineer
Gas Engineer
Automobile Running
Refrigeration Engineer
Mechanical Engineer
Machine Designer
Navigation
Cotton Manufacturing
Electrical Engineer
Electric Lighting

Telephone Expert
Agriculture
Livestock and Dairying
Poultry Farming
Architecture
Contracting and Building
Concrete Construction
Structural Engineer
Bridge Engineer
Draftsman
Plumbing
Civil Engineer
Surveying and Mapping
R. R. Constructing
Municipal Engineer
Mining Engineer
Metallurgist
Chemist
Higher Accounting
Complete Telegraphy

Just write your
name and
address HERE

GUIA DEL PUEBLO

SECCION CASTELLANA

EDITOR Y ADMINISTRADOR

SOFRONIO G. CALDERON

ADMINISTRACION

758 Reina Regente,
Binondo, Manila.

5.º Año.

MANILA, FEBRERO 1919.

Núm. 46.

Hacia el Cénit de la Libertad

La aparición del Presidente Woodrow Wilson en la escena del mundo internacional marca una huella imperecedera en la historia de los destinos humanos. Alrededor de su apostolado de libertad y sus magnos principios de justicia hánse agrupado todos los elementos del mundo que un día soñaron con la definitiva eliminación de la diplomacia medioeval que hasta ahora oprimió la conciencia del estadismo moderno. Y se han agrupado espiritualmente porque el hombre de "Casa Blanca" es el campeón escogido por la humanidad contemporánea para vocear los anhelos de un mundo que está cansado de la tiranía y despotismo de los poderosos. Cualquiera que haya estudiado cuidadosamente la historia del mundo, sabe perfectamente bien, que la humanidad ha vivido bajo la influencia de una terrible pesadilla de injusticias sostenida por aquellos que, con el cetro en la mano, quisieron gobernar á los pueblos contra su propia voluntad. La única filosofía que ha encantado á las humanas multitudes ha sido siempre la filosofía de la fuerza. Todas las virtudes humanas se han subordinado á ella impelidas por el imperioso deber de las circunstancias. Por eso se entendió que determinadas castas y pueblos tenían el derecho de "prioridad" sobre pueblos y razas que se creían inferiores, sin tener en cuenta que si realmente existe un Dios, este es el supremo proclamador del derecho, la justicia y la libertad, tanto de los individuos como de los pueblos. La negación de este principio, implica de facto,

la negación de la suprema sabiduría del Creador, que determina la felicidad humana. Por derecho natural, todos los pueblos deben ser libres. El derecho internacional regulado por unos cuantos ambiciosos, niega á veces la lógica del derecho natural; pero ya estamos alcanzando la era, en que, ventiladas todas las cuestiones esenciales concernientes á las bases de la sociedad humana, caerán abajo todos los principios absurdos que en otras épocas fueron terror de los seres humanos.

La humanidad está cansada de ver las escenas humillantes donde la historia se repite.

El Presidente Wilson parece estar dispuesto á librar una gran batalla moral frente á las ruinas causadas por el egoismo de los ambiciosos y ante una historia cubierta con los harapos de las maldades diplomáticas del internacionalismo anticuado. Al fin de la lucha, triunfará el verdadero ideal de la humanidad irreidenta, porque el "Consumatum est" del destino está pronunciado. Y entonces, los pueblos pequeños, incluyendo al nuestro, caminarán venturosos por la gran avenida del derecho hacia la magnífica contemplación del cénit de la libertad mundial.

LORETO SERAPION.

 TEL. 3576	I. DE LEON EL MEJOR PINTOR PROGRESIVO DE CASAS Y CARATULAS A PRECIOS MUY ECONOMICOS 175 ROSARIO. MANILA, I. P.	 TEL. 3576

EXCELENTES

El mejor Tabaco que se vende en las Islas.

Las personas de exquisito gusto que desean un buen Tabaco, siempre prefieren y buscan un "Excelentes" después de las comidas

Otras menas también buscadas por los buenos fumadores después del desayuno, son:

BELLEZAS, DA CAPO Y ESPECIALES

Siempre que vea V. en un Tabaco,
la etiqueta y el anillo de

LA ALHAMBRA

este V. seguro que tiene en la mano, el mejor tabaco que se fabrica en las Islas

¿Que somos? ¿o que venimos?

Por PITHA--GURU

He aquí dos preguntas que difícilmente pueden ser contestadas á satisfacción de todos. Los filósofos antiguos y modernos que han tratado de escudriñar el insondable arcano de la naturaleza humana, apoyados los unos en los principios dogmáticos de las sectas religiosas á que pertenecían y los otros en la inestabilidad é inconsistencia del organismo humano, han fallado este asunto del mejor modo que les ha sido posible y de conformidad con las ideas por ellos sustentadas; y mientras los primeros opinan que el hombre es un ser dual, los últimos sostienen teorías diferentes y diametralmente opuestas. Dejémosles entregados en su árdua tarea de despejar esa incógnita y aceptemos como verdad incontrovertible la clasificación hecha por la ciencia considerando al hombre como el ser más perfecto en la escala zoológica de la Naturaleza, diferenciándose de los demás seres en el hecho de poseer una inteligencia más desarrollada y la más bella y hermosa de las facultades: la de raciocinar. Tal vez el conocimiento de estas fa-

cultades de que ha sido objeto por parte de Natura haya sido el motivo de que se viese halagado en su orgullo y vanidad y, convencido de ello, al ver y comprender que ningún otro ser podía, no ya superarle sino igualársele siquiera, erigióse á sí mismo en el rey de la Creación. Pero, ¡ay, qué rey! El más infeliz de todos, pues desde que hizo su aparición en la superficie de la tierra y á pesar del notable progreso alcanzado en las artes y en las ciencias, no ha sabido hasta ahora conjurar los muchísimos males que le aquejan; el más impotente, pues sucumbe al ser molestado por una simple fiebre y, el más ignorante, pues hasta ahora no ha sabido sortear los escollos que surgen constantemente en su vida de relación con sus semejantes. Y ¿á qué se debe todo esto? A que no ha tratado hasta ahora de conocerse á sí mismo; de saber lo que él es.

¿Y qué es, en realidad, el hombre? Acaso yo mismo no esté en condiciones de dar una contestación satisfactoria, pues todo cuanto predico decir sobre este particular, carece de la originalidad necesaria para atraer la atención de la inmensa mayoría que, atenta sólo á satisfacer su insaciable vanidad y amor propio mal entendido desdeña cualquier otro conocimiento que no sea capaz de dar ó rendir algún beneficio positivo

Oriental Mobiliario & Co.

GRAN ALMACEN DE MUEBLES

Fabricamos muebles de todas clases á gusto de nuestros clientes desde los mas modestos á los mas lujosos.

Importacion Directa

T. Pinpin No 342-6

Tel. 3129

Manila I. F.

The New Fashion

SASTRERIA Y CAMISERIA

Tel. 1427

171 Real, Intramuros, Manila, I. F.

y, aun á trueque de predicar en desierto, como contestación á esta pregunta, sólo diré aquello mismo que aprendimos, cuando niños aun frecuentábamos la modesta escuela del pueblo y que centenares de veces nos hacía repetir el maestro para que quedase grabada en nuestra memoria:

Un ser compuesto de cuerpo y alma. Iniciados de este modo, sin más explicaciones y sin que llegáramos á enterarnos de la naturaleza de cada uno de estos componentes, dejábamos las clases al finalizar el curso, los unos para continuar sus estudios y los otros para entrenarse en las luchas por la existencia con el fin de ayudar más tarde á los autores de sus días y, de este modo, se formaban, de entre los primeros los abogados, los médicos, arquitectos, sacerdotes, etc., y de entre los últimos los amanuenses, artistas, artesanos, obreros, sin que ni unos ni otros, al final de la jornada, tuviesen del hombre, ó sea de sí mismo, más nociones que la de ser "un compuesto de cuerpo y alma", que el cuerpo es una sustancia material y perecedera y que el alma es invisible, inmortal y eterna.

Debido en parte á la clase de estudios que tienen que realizar los que se han de dedicar al ejercicio de la medicina, los cuales se ven precisados á practicar una constante investigación anatómica para poder con mayor seguridad comprobar y determinar el funcionamiento de cada una de las partes que constituyen el organismo humano, los médicos al ver localizadas en el cerebro del hombre las varias células correspondiente á sus facultades sensoriales é intelectivas y al comprobar el hecho de que lesionada una de estas células quedaba el hombre incapaz de hacer el uso debido del organo co-

respondientes á la célula lesionada, concibieron la peregrina idea de atribuirlo todo á la materia considerándola como única substancia, negando, en consecuencia, la espiritualidad y la inmortalidad del alma humana, así como la causa primera y las leyes metafísicas. Si no fuera así —alegan— no se comprende como lesionada una célula de esas, queda el hombre privado de coordinar debidamente sus ideas ó de hacer una simple operación de aritmética cuando antes de sufrir la lesión las coordinaba de un modo regular, ó sumaba ó restaba con bastante facilidad. Esto sólo basta á demostrar que la facultad del hombre de discurrir y pensar depende exclusivamente del estado de conservación de sus células cerebrales correspondientes á esa función cerebral sin necesidad de hacer intervenir en esa misma función eso que los filósofos y los partidarios de las religiones positivas han dado en llamar *alma*. Si la existencia de esta alma fuese una verdad y tuviese las cualidades que se afirma que posee, el hombre estaría en condiciones de poder usar en cualquier momento de todas sus facultades á pesar de tener lesionadas algunas de sus células cerebrales, más claro, el espíritu se sobrepondría á la materia.

A este alegato, los partidarios de la existencia del alma oponen el siguiente ejemplo: Supongamos que estamos en presencia de un gran músico, es un pianista excelente, domina su arte con gran maestría y sabe arrancar de su instrumento raudales de armonía que cualquiera que le oyese no podría menos de confesar que se halla en presencia de una verdadera celebridad musical. Ahora bien, desafinemos el piano y roguemos al mismo pianista que ejecute en él su

PHONE 1136

P. O. B. 1422

U. DE POLI

IMPORT-EXPORT

209 ESTERO DE BINONDO.

MANILA

ESTABLECIDO EN 1896

-:- CARLOS GSELL -:-

MANILA, P. I.

Fabricacion y Exportacion

- DE -

Fosforos de Seguridad

Sombreros de Lana y Paja

-:- PARAGUAS -:-

TODO PUEBLO QUE MIRE POR SU FUTURO, DEBE FAVORECER SU PROPIA
INDUSTRIA, Y FAVORECIENDO LA INDUSTRIA DE
SU PAIS, SE FAVORECE A SI PROPIO

aire favorito ó la pieza musical que más le agrade; forzosamente su ejecución resultaría defectuosa, se vería imposibilitado de regalar nuestros oídos con las mismas melodías que solía arrancar de su piano cuando este estaba mejor afinado y si todavía le quitamos al azar unas cuantas cuerdas tendríamos que ese mismo músico, á despecho de todos sus conocimientos musicales, se vería más imposibilitado aún de producir una mediana sonata. ¿Por qué ese pianista no ha sabido sobreponerse á las imperfecciones de su piano? Tiene acaso el piano más poderes que él? Este sólo argumento basta á destruir el alegato anterior así como el principio materialista de *Omnia célula est célula*. Muy posible es que sus defensores y partidarios puedan alegar otras razones que sean, al parecer, de algún peso para ellos mismos, pero como hasta ahora no está claramente demostrado que el principio que sustentan está más aproximado á la verdad, creo más racional y acertado poner sus argumentos en cuarentena interín no aporten otras pruebas más convincentes, aceptando de plano, en el entretanto, el principio de la dualidad en el ser humano, que es el mismo principio sustentado por casi todas las religiones positivas antiguas y modernas.

(Se continuará.)

Progreso Agrícola

—:):x(:—

V

Llegamos á una época [22 de Diciembre de 1841] que registra el restablecimiento de la "Real Sociedad Económica de Filipinas" que en su iniciación en la época de Basco y Vargas, había tenido predilección, como hemos visto, por el desarrollo de nuestra riqueza, y necesariamente había de confiarse en que al volver de nuevo á cumplir con la misión que se le había impuesto, fijaría su vista en este ramo, como así aconteció, pues el gobernador Folgueras entusiasta por esta institución, y á la cual él mismo pertenecía, previno primeramente en 22 de Junio de 1820 la redacción de una "Memoria" sobre el estado de la agricultura, y luego dispuso en 29 de Enero del año siguiente, que se creara en Manila una Junta cuya finalidad fuera la de promover ese ramo.

Sin duda ninguna había decidido propósito se había comprendido el interés que despertaban nuestros campos, cuando en 10 de abril de 1822 una real orden recomienda se dé cumplido efecto á otra de 1821 estableciendo cátedras de agricultura y un jardín de aclimatación, al par que también recomendaba el cultivo de la seda, algodón, añil, especerías, azúcar, canela y cacao facilitando terrenos al efecto, ya del común ó del Estado, y previene la forma en que las jun-

tas creadas con ese motivo, habían de dar cuenta periódicamente del estado de la agricultura y de los medios para remover los obstáculos que se oponían á su desarrollo, y como confirmación de los buenos deseos en que entonces se inspiraban tiénese una circular de 28 de Noviembre de 1825, en que se escrita el celo de los jefes provinciales, para que promuevan el cultivo en beneficio de los "preciosos frutos del país [palabras textuales]"

Y si no bastaran esos antecedentes para comprobar el interés de que hablamos, viene á comprobarlo más, el acuerdo de la Sociedad Económica de 1 de Marzo de 1823 donando 250 duros anuales para ayudar á dotar á las Islas de una cátedra de Agricultura, que desgraciadamente no llegó á establecerse por sin fin de dificultades que surgieron al tratar de realizar aquel empeño.

Dampier, un caballero inglés que allá en 1668 residió en Mindanaw, había proporcionado los primeros informes del abaca, y al fin de la segunda decena del siglo XIX, se realizó la primera exportación de ese riquísimo textil á Massachusetts en los Estados Unidos de la América del Norte, por un total de 41 toneladas.

Sin duda la "Sociedad Económica" en su afán de estudiar nuestra agricultura, llegaría á tener conocimiento de esos informes cuando, en 6 de Octubre de 1825 cooperando á las actividades que por esos tiempos se venían desarrollando, presentó la primera "Memoria" sobre el cultivo del abaca, del cual en esa época, ya

se habían exportado 276 toneladas, y doce años después en 1 de Mayo de 1837 se recogían las primeras muestras en la provincia de la Laguna.

Como se trata de una fibra de gran valor de ella se han ocupado varios escritores, pudiendo citarse entre otras cosas, una Exposición que en 10 de Junio de 1875 se dirigió al Rey acompañada de una "Memoria" en la que, entre otras cosas, se habla de la importancia del abaca; puede señalarse también otra "Memoria" sobre el beneficio del abaca á máquina" que el Sr. Abelardo Cuesta presentó en 1887 á la "Sociedad Económica" y el trabajo de Jordana en 1888 titulado "El abaca", aparte de citarse esta planta monocotiledonea ya desde 1787 en la obra de Martín Sesse "Flora Mexicana", de igual manera que José Pavon habla de ella en 1797 en su "Flora peruana, chilena y filipina", y luego, en 1810 Alejandro Humbolt la menciona en su "Geografía de las plantas" y también hacen referencia á la misma otros muchos.

De tal importancia es para Filipinas el abaca que su exportación ha ido creciendo, y así como en 1894 produjo 7,262,396 dollars, en 1903 se llegaron á mandar fuera del país 126,500 toneladas que representaban un valor de 21,701,575 dollars, y así en esa forma continua el acrecentamiento, dándose después de la primera decena de la presente centuria, la siguiente estadística de exportación:

Año	Cantidad en kilos	Valor en pesos
1910	163,173,211	32,950,622

::: Gutierrez Hermanos :::

Comerciantes y Navieros.

Importadores y Exportadores.

Línea de vapores para Gubat, Legaspi, Tabaco, Lagonoy, Nato, Bulan, Daet, Paracale, Mambulao, Mauban, y otros puertos del Archipiélago con los vapores,

"Magallanes", "Dos Hermanos," Montañes"

"Muudaca" y "L. Gutierrez II"

BEATERIO NOS. 116-122

TEL. 347

DIRECCION TELEGRAFICA

P. O. B. 776

"Gutierrez"

Año	Cantidad en kilos	Valor en pesos
1911	148,202,047	28,970,254
1912	175,137,180	44,151,344
1913	119,821,435	42,242,168
1914	116,386,575	38,389,630
1915	142,010,431	42,678,200
1916	137,326,092	53,384,593
1917	169,435,204	93,615,559

de su propietario.

A propósito del interés que para Filipinas tenían esos productos en el próximo artículo vamos á ocuparnos de cada uno de ellos en particular.

MANUEL ARTIGAS Y CUERVA.

El sufragio femenino

Complemento para el impulso de ese ramo, fué la real orden de 6 de Abril de 1828 cumplimentada en 21 de Octubre siguiente, sobre introducción de máquinas agrícolas en el Archipiélago, de tanta necesidad para el desarrollo, por el auxilio que presentarían á cuantos hacendados veían en esos aparatos, no solo una ayuda en sus operaciones de laboreo, sino al propio tiempo el medio de economizar tiempo y hacer más eficaz el trabajo.

En esta última fecha, se establecen premios para los agricultores que se distingan en la preparación del añil y el cultivo de otros frutos; se concede un premio de 8,000 pesos á los dos primeros labradores que presenten un cafetal de 60,000 pies, así como otros premios de 6 y 4,000 pesos á los que logren exhibir cafetales de menor importancia. También se ofrecieron premios de 8 y 6,000 pesos, á los que consiguieran poseer plantaciones de cacao, y otros de 15 y 12,000 pesos, por tener sembrados de canela, eximiendo del tributo, á todo el que trabajara cinco años á jornal en cualquiera hacienda, á satisfacción

En este asunto tan debatido de la cuestión del derecho de la mujer al sufragio no es cosa que á mí me incumbe analizar, ni acaso demostrar sus pros y sus contras, por cuanto que no es mi ánimo cohartar la libertad de obrar según la opinión de la mayoría ni impedir la evolución natural de los hechos.

La marcha evolutiva en todos los estados de la naturaleza es tan palpable y evidente que fuera locura tratar de discutirlo ni pensar en poner cortapisas ni regateos. Mas, no es este mi objeto ni siquiera mi modo de pensar. Siempre he deseado para la mujer toda clase de conocimientos. Yo la quiero ver ante todo libre de prejuicios, menos inclinada al misticismo y con un carácter debidamente formado para que, colocado al frente de cualesquiera situación se encontrase firme en su propósito de vencer ó triunfar, siempre en cumplimiento de su deber. Para la mujer existen muchos deberes á cual más elevados; y tratándose de su sexo, ninguno deja de tener su valor

F. M. YAPTICO

MANILA—ILOILO—CEBU

IMPORTACION Y EXPORTACION DE TODA CLASE DE PRODUCTOS.

ARMADORES DE VAPORES Y BUQUES DE VELA.

EXPORTADORES DE AZUCAR.

AGENTES DE SEGUROS MARITIMOS. *SUCURSALES:* EN NEGROS OCCIDENTAL
COMISIONES Y CONSIGNACIONES.

OFICINA CENTRAL ILOILO

OFICINA en MANILA: JUAN LUNA No. 197

TEL. 1239.

P. O. B. 86.

DIRECCION TELEGRAFICA

“YAPTICO”

ORIENTAL SAW MILL**ASERRADORA MECANICA**

TANDUAY 313

MANILA I. F.

Venta de maderas del Pais de todas el ses y dimensiones, en bruto y aserradas. Construcción de puertas y ventanas. Contratista de obras y edificaciones.

ANTONIO BARRETTO.

Manager

Tel. 363.

real. La mujer tiene deberes para con su Creador, con sus padres, hermanos, esposos, hijos, amigos y la sociedad misma. Dentro de todos estos deberes quedan incluidos los deberes para con su patria, sin contar con que este deber resume todos los deberes enunciados.

Deseo, pues, para la mujer todos los conocimientos; siempre fué mi deseo que ella tuviera conocimientos de Medicina, Cirujía, Obstetricia, Farmacia, Leyes, Industria, Comercio, Agricultura, Historia Natural y Ciencia doméstica, además de los conocimientos generales hasta el bachillerato. He deseado siempre para ella, si no todos estos conocimientos juntos, por lo menos naciones generales de todo con el fin y único objeto exclusivo de formar su carácter, educar su voluntad, de ampliar su campo de acción, de libertarla de prejuicios y preocupaciones inútiles y por último de corregirla de su predisposición al misticismo. Las Ciencias le enseñarían á conocer la verdad. Sólo poseyendo esta se adquiere carácter propio y libre de sugestiones, que le facultan á pensar libremente y estudiar sus propias necesidades, y más que nada conocer su verdadera misión en la tierra.

Es muy común decir que la misión esencial de la mujer es la de ser esposa y madre. Tal vez esto sea lo más común. Quizás sea un paso necesario á su evolución. Posible fuera una experiencia necesaria para formar en un todo á la mujer. Es acaso y sin acaso una especie de bautismo de sangre, al igual que el soldado la recibe en el campo de honor cuando por primera vez entra en el campo de batalla. Es también lo que para un licenciado su birrete de doctor. La situación, pues, de esposa y madre no es mas que el umbral por la que debe pasar para entrar de

"EL GLOBO"

Tel. 3072

P. O. B. 37

Luengo y Martinez

Gral. Luna 214 y Sta. Potenciana 71

Importación directa de artículos de Europa y America. Unicos mportadores de los famosos vinos de A. R. Val-despino de Jerez de la frontera.

Unicos agentes en Filipinas del acreditado aceite de olivo marca "Z".

Embutidos extremeños y aceitunas aliñadas

COMISIONES Y CONSIGNACIONES

lleno en las funciones de la vida activa: es en ese estado donde se aquilata su valor. Colocada la mujer en esta esfera puede apreciar mejor si debe avanzar ó retroceder.

En este estado queda la mujer sometida á la más noble de las pruebas. Donde puede aquilatarse mejor el valor intelectual, grado de sentimientos, conocimientos del deber y capacidad para gobernar; en donde acaso sólo han imperado las más de las veces, el claro criterio, la buena voluntad, un carácter firme y recto y los sentimientos humanitarios.

En este periodo de prueba se aquilata el valor real de la mujer puesto que, si en las escuelas se hacen ensayos de civismo, ejercicios jurídicos, sociológicos, periodísticos y militares sin contar con los ejercicios de declamación, peroración y demás representaciones de arte; la mujer por una ley ineludible de la naturaleza le coloca en situación, si bien algunas veces difícil, de conocer por experiencia propia poniendo á prueba su valor, firmeza y fe en el porvenir para el futuro cumplimiento de su sagrado deber. Aquí es donde la mujer se da á conocer; solicitada por múltiples atenciones, entra de lleno en sus funciones activas: cumple como esposa y como madre. Al esposo le ayuda y le aconseja; le consuela y le sostiene para seguir adelante y para luego triunfar: lo requieren la Patria y el Hogar. A sus hijos, tiernos vástagos, retazos de sus entrañas, amor de sus amores, quien como la dulce voz de una madre le dará á comprender mejor sus primeros pasos, sus principales deberes! Aquí en el regazo de una madre, en lo íntimo del Hogar es donde se oyen con más cariño y respeto los consejos y las enseñanzas, en donde las reglas aprendidas y las costumbres

O. D. C.**GUANO compuesto para abono****Ohta Development Company**

214 DAVID, MANILA

TEL. 1247 & 1301.**O. D. C.****SINO GOT.**

SASTRERIA "BAGONG SUPLING"

N.o 909 Ongpin, Sta. Cruz, Manila.

GIRIAGO SANTIAGO

neulcadas dejan un sello imperedecero de eterna memoria que, tarde ó nunca, se borran jamás. Aquí es donde el niño se moldea y el único sitio donde debe moldearse. Si esta es la labor más grande, cómo no he de pedir para la mujer mayor cultura, mayores conocimientos y mejor preparación para que su misión sea mejor atendida y obtengamos de su labor benemérita los grandes hombres de mañana?

Con esto no quiero decir que esta es la única misión de la mujer; nó y nó; yo reconozco que hay mujeres que han nacido para otra cosa que no sea el cuidado de su hogar pero puedo afirmar que pasado este trance de honor (la misión de esposa y madre) probado su suficiencia y firmeza de carácter puede, si quiere, tomar parte en la vida activa, política y social. Si sus conocimientos, energías y aptitudes están solicitadas por otra labor que no sea aquella y, sobre todo, una vez terminada esa misión, no veo la razón por qué no debe hacersele partícipe de otros deberes si á ello le inclinan su tiempo y el deber.

Los tiempos han demostrado que también la mujer puede gobernar; pero nótese bien que las que mejor gobernaron fueron esposas y madres y de inteligencias poco comunes.

Para las mujeres que han nacido para ello y para las que han tenido suficiente preparación, va mi voto sin ninguna reserva mental.

Si mi tiempo y mis ocupaciones me lo permiten diré algo en los números próximos: sus pros y sus contras.

Hasta entonces me despido benévolo lector.

CESAREO.

Espiritu-Santo y Santiago

PINTORES Y HOJALATEROS

Se reciben toda clase de trabajos concerrnientes al ramo.

Oficina.	Tel.	Taller.
946 Omping	3330.	446 Ave. Rizal.
Plaza Sta. Cruz.		Santa Cruz.

Un rasgo de carácter

Epicteto recibió un día la visita de un famoso orador que se dirigía á Roma para un proceso, ó que quiso saber del estoico algo de su filosofía. Epicteto acogió con frialdad á su visitante, no ereyendo en su sinceridad, y le dijo: "No haréis más que criticar mi estilo y no procuráis retener mis principios."

—"Pero, replicó el orador, si yo adoptara vuestras ideas, me vería reducido á ser un miserable como vos, sin vajilla de plata, sin trenes, sin tierras."

—"Yo no tengo necesidad de todas esas cosas, respondió Epicteto, y después de todo, vos sois aún más pobre que yo. Ser amo ó no serlo, ¿qué me importa? A vos si os importa. Soy más rico que vos. No me imports lo que César piensa de mi. No aludo á persona alguna: esto es lo que poseo, en lugar de vuestro oro y de vuestras razones, vuestros principios y vuestros apetitos son de barro. Mi espíritu es para mí un reino, y me procura frecuentes y agradables ocupaciones, mientras que vos no tenéis sino una pereza sin descanso. Todas vuestras posesiones os parecen pequeñas; las mías me parecen grandes. Vuestro deseo no se sacia nunca, el mío está satisfecho."

CRISPULO ZAMORA

Platero at Gravador.

351 R. Hidalgo, Maynila. Tel. 3265.

Gumagawa ng magagandang korona para sa mga reina, ng mga medalla, botones, insignias, copas, na panggantung pala, pang gayak sa simbahan, mga larawan, kaliz, baston, hiyas, karatulang tanso, mga chapa, at ibp.

Mabuting yumari at mura lalo na sa kapwa pilipino.

"ANG BATONG BUSILAK"

MARMOLERIA

SOCIEDAD DE OBREROS FILIPINOS.

Se reciben toda clase de trabajo en Mármol como Lápidas, Monumentos, Mausoleos, Pila Bendita y Limpiezas, Escultura, Bustos de Rizal en Bronce, Cemento y Madera.

MARIANO DEL MUNDO,

GERENTE.

408 Padre Gomez, Sta. Cruz.

Manila, I. F.

NACIONAL STUDIO
GRAN GABINETE FOTOGRAFICO EN ARTES
 921 YLAYA, TONDO, MANILA, I. F.

PEINADORA GRATIS

Abierto desde las 7:00 a. m. hasta las 5:00 p. m. todos los días, también tenemos toda clase de papeles para todos los gustos y vendemos fondos.

Se reciben trabajos de ampliaciones al óleo blanco al negro poto óleo pastel y acuarela.

N. C. VILLACORTE Fotografo.

NOTAS CIENTIFICAS

De Astronomía Chinesca

En contraposición á la moda ó al gusto moderno que traen la civilización primitiva del Occidente, y nos hablan de los hiperbóreos habitantes de lo que hoy llamamos Francia y de las regiones circundantes, todavía hay muchos que creen que dicha civilización, como la luz, se propagó de Oriente hacia Occidente.

Que existieran ó no los arimaspes, los cuales tenían un solo ojo, y que no serían sino los modernos astrónomos que miran al cielo á través de los anteojos; que Abarís, montado en su flecha haya podido recorrer el mundo rebajando la gloria moderna de la aeronáutica en época ya de decadencia para la antiquísima y dudosa civilización traída por hombres venidos del continente de la desaparecida Atlántida, cosa es que pondrán con el tiempo en claro los sabios, allá cuando los que ahora vivimos lleguemos á ser para nuestros descendientes lo que los hiperbóreos son para nosotros.

Pero no desaparecerá por ello lo conservado de antiguas civilizaciones orientales. Del saber de los magos del Iram y de Caldea; de lo que enseñaron los brahmanes de la India; cultivaron los sacerdotes de Isis y Osiris y dió renombre á los iniciados de Fenicia y Samotracia, se descubrirán nuevos vestigios, se rastrearán asombrosas presunciones. Y cuando no, aún quedará en pie como tentador de la curiosidad de los versados en la prehistoria, el misterio de las antiguas civilizaciones del gran Imperio asiático, de la inhospitalaria China.

Talambiras Bros.

DASMARINAS No. 42

MANILA, P. I.

IMPORTERS

TEL. 1225.

P. O. B. 1497.

En lo que á la Astronomía se refiere, nada menos que a 3253 años antes de Jesucristo se remonta la fecha de las más antiguas y presuntas observaciones astronómicas de los chinos.

El emperador Shin Nung que sucedió al fundador del Imperio, Fo-Hi, parece ser el primero que fomentó las observaciones astronómicas de que se tiene ó se presume tener noticia, pues realmente tales asertos se fundan sólo en tradiciones del Imperio, á la verdad concordantes.

Mas no hay duda de que algunos siglos más tarde, 2158 años antes de nuestra Era, florecieron en aquella apartada región dos astrónomos, Hi y Ho, que fueron víctimas, al cabo, de un descuido científico.

Parece ser que estos antiguos y primeros cultivadores de la Astronomía, se dieron á toda clase de placeres, y á beber con exceso muy especialmente. Con ello, el culto, que con el tiempo debía ser para la diosa Urania, fué descuidado por ellos, y sobrevino un eclipse de Sol, sin que dichos sabios dieran noticia al emperador.

Como este tenía su representación y su pro-sapia en el mismo padre de la luz, quedó mal ante su pueblo, el cual vió con disgusto que el astro se permitía ocultarse por breve tiempo, y ser reemplazado por el Sol negro, sin dar conocimiento al Sol del Imperio. Tan extremada fué la ira imperial, que sólo se satisfizo con la muerte

Si quereis prosperar en vuestro negocio ó en vuestra profesión, no solo necesitais capacidad sino principalmente el que os conozca el público: y por eso debeis tener **Carátulas**

Acudid pues á

PEDRO C. DOMINGO

307 Bustos, Sta. Cruz, Manila. Tel. 3147

Precios al alcance de cada uno.

ANTONIO M. H. LIM-GENCO Y CO.

PLAZA DEL CONDE N.º 127, MANILA, I. F.

Comisiones y Consignaciones de tabaco rama de Isabela,
Cagayan y Pangasinan.

Teléfono 1317

P. O. Box 901.

de los alegres y descuidados astrónomos Hi y Ho.

Y no les valió que con anterioridad estos mismos astrónomos habían observado las estrellas en las épocas de los equinoccios y de los solsticios, fijando así la verdadera duración del año.

En 1100 años antes de Jesucristo, Teheo-Kong consiguió medir, por la observación de las sombras proyectadas por un *gnomon* ó varilla colocada verticalmente en las épocas equinociales y solsticiales, la altura máxima del Sol sobre el horizonte, ó inclinación de su órbita por encima del ecuador.

Y más tarde Ma-Tuan-Lin, en el año 613 antes de Jesucristo, consignó en un catálogo los cometas visibles sobre el horizonte desde la más remota antigüedad.

Véase, pues, que conocían los chinos ya el *gnomon* del cual se deriva el cuadrante solar, primer aparato para medir el tiempo; que midieron la duración del año, catalogaron los cometas y estaban en condiciones para predecir los eclipses.

Su concepción de la esfera celeste queda inmortalizada en la esfera armilar perteneciente al

Observatorio de Pekin. Por de contado, que les era familiar el uso de la semana, lo cual presupone tener noticia de los planetas, cada uno de los cuales preside un día. Y no hay para qué hacer mención de las fases lunares, primer fenómeno celeste después de la salida y puesta no interrumpidas del Sol, que sin duda movió la curiosidad de los primeros pastores de las inmensas planicies asiáticas.

Pero los antiguos eran dados á envolver en el misterio cuanto sabían, ora por excitar la devoción de los extraños, ora para mantener sobre ellos el prestigio mientras vivían y aun para la fama después de la muerte.

Y así lo muestra el sepulcro de Osymandias, en el que, coronado por un observatorio y rodeado por una cinta de oro, donde se hallan inscritos los 365 días del año, con particulares leyendas en cada uno, existe el siguiente epitafio:

"Yo soy Osymandias, rey de reyes; quien quiera saber quién soy y dónde reposo, que estudie mis obras."—RIGEL. De *La Esfera*.

El alimento que se toma es la verdadera base de la vida.

Para vivir feliz es necesario comer bien.

Está fuera de duda que las personas mejor alimentadas son las mas prósperas e inteligentes.

Ahora bien; sabemos que el pan es el factor mas importante de la vida y para obtener el mejor pan, es necesario usar la mejor harina.

Así es, que el problema está resuelto. La harina marca "ANCLA" es, sin duda alguna, la mejor que se vende hoy día en Filipinas.

Es la mejor y más pura, y posee las cualidades mas nutritivas y saludables.

: : MACONDRAY & CO. Inc. : :

N.º 11 PLAZA MORAGA, MANILA.

¡HINTAY KAYO!

¿NATIKMAN NA BA NINYO ANG AMING

Ginebra Ayala

Ginebra S. Miguel

at Ginebra Nacional?

¡Kung Hindi pa, ay Sayang na Sayang!

Makapagpapatotoo pa ng kanyang buti ang walang tigil na paglakas ng
aming pagbibili at ang mga pagpuri ng nagsisibili sa amin.

¡TIKMAN NINYO!!

Ng kayo'y magsipaniwala.

MĀ LUGAR NA KABIBILHAN

Pakyawan { Sa aming gawaan No. 625, Echague, Maynila.
Sa aming tinggalan No. 630   „   „

AYALA at K.^a

Fabrica ng Alcohol.

Na itinatag noong 1834--May 84 taon na ngayon.

Echague 630, 652 Maynila, S. P.

PATNUBAY NG BAYAN

PAHAYAGANG BWANAN

NAMAMATNUGOT
SOFRONIO G. CALDERON

KARUNUNGAN
KAGALINGAN
AT KAPAYAPAAAN

PANGASIWAAN
758 Reina Regente, Binondo.

Ika 5 Taón

MAYNILA, PEBRERO 1919.

Blg. 46.

Dalawang Kagawaran ng Pamahalaan na dapat lingapin

Sa mga kagawaran ng pamahalaan ay lalo't higit na dapat lingapin ang "Kagawaran ng Paaralan" at ang "Kagawaran ng Pulisya" alang alang sa ikasusulong at katiwasayan ng bayan.

Upang bumuti ang isang bayan ay kailangan na ang mga tao ay may mabuting pinag-aralan: anopa't magkaroon ng mabubuting paaralan, o sa katagang sabi'y ng mabubuting guro o maestro. Ang isang guro o maestro na walang gasinong abot ay walang gasinong maítuturò. Ang maestro ay nanangailangang mag-aral ng mag-aral upang magkaroon ng lalo't lalong mabuting maítuturò, hindi lamang ng tungkol sa karunungan, kundi lalo't higit ng tungkol sa kabaitan at sa mabuting pakikipagkapwa. Ang isang maestro ay dapat maging uliran ng kanyang mga tinuturuan. Nguni't sa ngayon ay marami sa mga maestro ang walang sinasahod kundi apat na pû at limang pung piso lamang, na alangan pa sa kinikita ng isang manggagawa o obrero. Ang apat na pung piso o ang limang pung piso sa panahong ito ay hindi sapat ikabuhay ng taong nasa ganyang kalagayan. Ang isang maestro lubhá pa't may pamilya ay hindi makapamumuhay ng maayos na ayon sa kanyang kalagayan malibang maghanap buhay ng lihim at magkulang sa kanyang katungkulan. Iminungkahi ngá namin sa mga

kinauukulang kapangyarihan ng pamahalaan na mangyaring gawaran ng kaukulang lingap ang totoong kailangang kagawaran na gaya nito. Sa ganang akalà namin ay hindi dapat bumabá sa P-80.00 isang bwan ang sahod ng isang maestro at ang sahod ng mga prinsipal sa malalaking paaralan na gaya ng Meisik, ibp., at ng sa mga Intermediate" ay hindi dapat bumabá sa P-200.00.

Ang Kagawaran naman ng Pulisya ay may malaking kapakanan din sa bayan; sapagka't sila ang tanod sa ikatitiwasay ng bayan; datapwa't sa kasalukuyan ay hindi sapat ang bilang ng mga pulis at marami ang sumasahod ng hindi sapat sa kanilang pamumuhay. Sa kakulangan ng bilang ng mga pulis ay marami ang nangyayaring sakuná at kabalbalan, na nagkakaroon ng mga awayán, tekasan sagsaan at gayon man ay madalas na walang pulis na mahagilap, dahil sa di malalaganapan ng isang tanod na sumaklaw ng isang malaking pook. Ang pulis o ang taong may ganitong dakilang tungkulin ay dapat pasahurin ng sapat sa kanyang kalagayan; sapagka't kung hindi magkasya sa kanya ang kanyang kinikita ay mangyayaring tumanggap ng suhol sa mga palarò ng hweteng, monte, ibp. at sa mga nahuhuling kuchero, chafeur at ibp.

Dahil sa kadakilaan ng tungkulin ng isang pulis ay kailangang pakapiliin ang mga nanu-

"ANG TIBAY"

SINILASAN NINA TEODORO AT KATINDIG

Ave. Rizal blg. 2315 at Sucursal Azcarraga blg. 630.

TEL. 3331, MAYNILA, K. P.

Kung masira na may paraang mabuo'y ibalik at gagawin ng WALANG BAYAD.
Tingnang mabuti ang TATAK ng hindi malinlang ng mga manghuhuwad.

RESTAURANT "Dimas-Alnag"

Blg. 555 Nueva, Binondo.

MAY MALINIS AT MABUTING PAGKAIN.

Mura at maaaring magdala kahi't saang
bahay ó kawanihan.

nungkol nito, na maging mga taong malakas, matapang, matalino at marangal na dahil sa kapakanan ng tungkuling ito, ang mga pulis ay mga taong minamahal at inaaring kaibigan ng mga bayan sa ibang mga bansang may kabihasnan.

Kung kakaontî ngâ ang bilang ng mga pulis ay paahong masasaklawan ang madlang mga sakunâ at kabalbalang nangyayari sa bayan! Kung napakababâ ngâ ang sahod ng isang pulis ay ilan nang taong matalino't marangal ang maghahangad ng ganyang katungkulan! At kung alangan at hindi sapat ang kinikita ng isang pulis lubhâ pa't may pamilya ay mangyayaring matukso sa mga suhol, at mangyayaring katamaran ang kanyang tungkulin at sa lugar na magiging mabuting tanod sa ikatitwasay ng bayan o kaibigan ng bayan ay magiging hindi gayon kundi sagabal.

Dahil sa mga matwid na nabanggit ay iminumungkahi namin sa pamahalaan na mangyaring gawaran ng kaukulang lingap ang dalawang kagawarang ito.

Makinang Kailangan

Kung kayo ay mayroong mga anak na maliliit, bayaan ninyo silang makatulong sa inyong paghahanap-huhay sa pamamagitan ng makina DAVIS sa pananahi.

Ang makina DAVIS ay maliit sa tingin, nguni't sa kakayahan sa tahiin ay katulad din ng malaki at mahal na makina.

Ito ang kasangkapang lalong nababagay sa inyong mga anak na babae, sa kaliitan at kagaanang ay nadadalâ saan mang lugar na ibigin.

Kung kayo nga'y bibili ng makina sa pananahi ay hingin ninyo ang may tatak na DAVIS. Maganda, matibay, magaan, mura at madaling

ENGRACIO DE ASIS

Nagpapasanglâ ng alahas, at ibp.
Murang magpatubô. mahal humalaga. Bu-
kás kahi't araw ng pista.

Daang Azcarraga Blg. 1339, Kanto ng Benavides, Trozo.

TEL. 3396.

Maynila.

Dr. H. M. MAYOR

DENTISTA.

Cura según los procedimientos modernos de
la odontología.

ACUDID Á SU "CLÍNICA DENTAL"

Mary Chiles Christian Hospital

135 Calle Gastambide, Sampalok.

Tel. 3723.

Manila.

yumail ng mga táhiin. Ito'y nabibili sa AMERICAN HARDWARE AND PLUMBING COMPANY, Calle Echague.

Mahalagang Laman ng Kalupi ni Stephen Allen

Noong maglakbay ang bapor "Henry Clay" mula sa Nueva York hanggang Albany ay nagkasunog sa loob ng sasakyang yaon pagtapat sa magandang nayon ng Yongkers. Minadaling maipatabi, nguni't bagaman nailapit sa baybayin at bagaman sinikap na mailigtas ang mga lulan, ay marami rin ang napahamak. Sa nangamatay ay isa si Stephen Allen, isang matandang may malinis na pangungugali, na noong siya'y alkalde sa Nueva York ay minahal ng lahat na kakilala niya. Sa kanyang kalupi ay may natuklasang isang sulat na limbâg, na dili iba't itong kasinod. Kung isasagawâ ng ating mga batâ at ng ating mga matandâ ang mga aral na ito, ay gigitaw ang kabaitan, pagmamakabayan at kaginghawahan ng ating bansa: Piliin mong kasamahin ang mabubuting tao.

Kaylan ma'y hwag kang magpapakatamad.

Kung di mo magamit na mabuti ang iyong mga kamay, ay patalinuhin mo ang iyong isip.

Lagi kang manalitâ ng katotohanan. Hwag kang mangangako ng marami.

Pangatawanan mo ang iyong mga pangako. Iugatan mo ang iyong sariling mga lihim, kung sakaling mayroon ka.

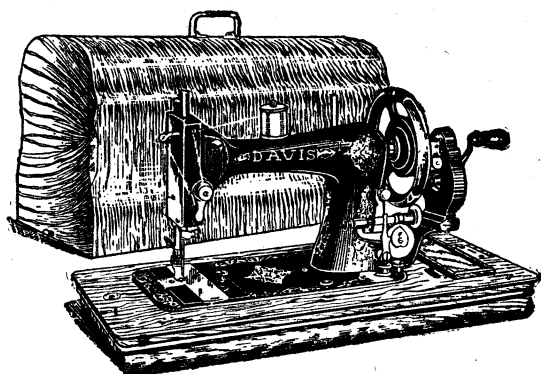
Kung nakikipag-usap ka sa kanino may ay humarap ka ng maigi.

Ang mabuting pakikisama at mabuting pakikipag-usap ay siyang pinaka larawan ng kabaitan.

Florentino Leoncio

DENTISTA

545 Misericordia, Sta. Cruz, Manila.

MAKINA

DAVIS sa pánanahi

Isang kasangkapang dí dapat mawalá sa loob ng bawa't bahay sa Pilipinas.

Ito ang mabuting kaibigan ng mga batà at dalaga, pagka't palaging nakatutugon sa kailangang mga kailangan.

Kung paparoon kayo sa isang sayawan, sa isang pista-han, sa binyagan, magaanák kayo sa binyag, sa kumpil, aabay kayo sa mga ikakasal, mag-aanák kayo sa mag-iisang pusò, o kundilì kaya'y kayo ang ikakasal, kailangan ninyo ang bago at magarang damit na isusuut. Ang

“Makina Davis”

SA

PANANAHI

ay siyang kasangkapang lalong angkop at makasisi-yang loob gamitin sa mga pagkakataong iyan.

“Makina Davis”

SA

PANANAHI

Bumili kayo ng isa nito para sa inyong mga anak upang sila'y mamalagi sa loob ng bahay at mapalayô sa gulong ng mabilis na automobil. Magaan, maganda, matibay, mura at madaling yumari ng mga tahiin.

American Hardware & Plumbing Co.

MANILA.

Ang mabuting pangungugali ay higit sa lahat.
Ang iyong pangungugali ay di maululugod
ninoman maliban sa iyong sariling kilos.

Kung may manalitâ ng masamâ tungkol sa
iyo, ay mamuhay ka ng karapatdapat, na ano-
pa't hwuag siyang paniwalaan.

Hwag kang uminom ng anomang nakala-
lasing.

Sikapin mong lagi kang mabuhay sa iyong
sariling hanap.

Pagpapahingâ mo ay iyong alalahanin ang
mga nagawâ mo sa boong araw.

Hwag kang magmadali sa pagyaman, saka-
ling ikaw ay palarin.

Ang kaonti at katamtamang kita ay naka-
pagpapatiwasay ng kalooban.

Kaylan ma' hwag kang makikipagsugal.

Layuan mo ang mga pagkatuksô.

Kitain mo ang salapi bago mo gugulin.

Hwag kang mangungutang kung di mu rin
lamang mababayaran. At kung magagawi mo,
ay iwasan mo magpakaylan man ang pangun-
gutang.

Hwag kang mag-aasawa hanggang hindi mo
kayang magkandili ng asawa.

Hwag kang magwiwika ng masamâ sa ka-
nino man. Magpakabait ka muna bago ka mag-
paka magandang loob.

Ingatan mong hwag kang magkasala, kung
ibig mong hwag kang mapariwarâ.

Mag-impok ka habang ikaw ay batâ, ng
may magugol ka kung ikaw ay tumandâ.

Basahin mo ang mga aral na ito ng minsan
man lamang sa sanglinggo.

Ang Sanglibo't Isang Gabi

—o—o—o—

Tinagalog ni Sofronio G. Calderón.

(Karugtong)

Gayon namatay ang Haring Griego at ang
manggagamot na si Duban—anang patuloy na
sabi ng mangingisdâ sa Henyo na nakukulong
sa kopa. "Kung ipinatawad ng Hari—aniya—
ang buhay ni Duban, siya man ay nabuhay rin
sana; nguni't di niya dininig ang mga pamanhik
ng manggagamot at pinarusahan siya ng Dyos
ng kaukulan parusa. Ganito rin Oh Henyo!
ang nangyayari sa iyo. Kung ako'y kinahaba-
gan mo na pumayag ka sa akin sa hinihiling
ko sa iyo, ay disin kahahabagan kita; nguni't
ang iginanti mo sa isang pagmamagandang-loob
ay ang patayin ako at ngayon nga'y di kita
dapat kahabagan. Ako nga'y manghihiganti na
mulî kitang ihuhugos sa dagat upang sa tanang
panahon ay manatili kang nakukulong sa kopa.

—Kaibigan—ang bigkas na mapanglaw ng
Henyo,—isinasamô ko sa iyo na hwag mo akong
pag-asalan ng ganyang kabagsikan. Lalong ka-
puripuri ang magwaksi ng madlang isipang pang-
bihiganti at ganthin ng kabutihan ang kasamaan.

Aw Yong Chiow Soo

BARRACA No. 4

MANILA, P. I.

Importación de efectos de América,
China y Japón. Exportación de
Azucar y Abacá.

TEL. 966.

P. O. B. 1354.

CHUA CHO PACK & Co.

JUAN LUNA 462-464

MANILA I. F.

Importacion de efectos de Europa, America,
y Japon

COMISIONES Y CONSIGNACIONES.

SUCURSAL — ILOILO

Presidente y Gerente Gral.

E. C. JOCO

Tel. 8555

P. O. B. 85.

EASTERN ASIA COMMERCIAL & Co. Ltd.

JABONEROS 925-930

Manila P. I.

IMPORTERS AND EXPORTERS.

COMMISSION AGENTS

Branches: Davao, Atimonan and Tayabas

Cable Address—"TANKUISENG"

P. O. B. 1276.

Tel. 8523

President and Gen. Manager

TAN KUI SENG

TAN LIUAN & Co.

DASMARIÑAS 224

Manila I. F.

Importacion y Exportacion

TEL. 3575

P. O. B. 1252

Prudencio A. Remigio

ABOGADO

BUFETE

RESIDENCIA

Arias Building

1249 Oroquieta,

211 Carriedo, Sta. Cruz.

Sta. Cruz, Manila

SOMBRERERIA

NI

V. LIWANAG

Binundok, Juan Luna 351

Puhunang tagalog at yari rito

Gumagawâ ng magagandang sombrero paha.
Nagbibili ng tunay na mga sombrero Panamá, at
Nagbibili ng mga barong lalaki, kuelyo, panyô
korbata, ibp.

Hwag mong gawin sa akin ang ginawâ ni Inma kay Ateka.

¿At anong ginawâ?—ang tanong ng mangingisdâ

—Kung ibig mong malaman ay palabasin mo ako rito, sapagka't di ako makapagsalita dini sa gipit na kulungan. Makalaya lamang ako ay gagawin ko ang lahat na ipagawâ mo sa akin.

Hindi, hindi—ang tugon ng mangingisdâ;—nawalan na ako ng tiwala sa iyo at ibubulusok kita sa kailaliman ng dagat, na diya'y di ka na makaaalis kailan man.

Muli pang sumigaw ang Henyo,—Di lamang isinusumpa ko sa iyo na di kita gagawan ng masamá, kundi tuturuan pa kita ng isang paraang iyayaman mo ng di kawasâ

Sa pananabik na makaiwas sa kahirapan ay napanibulos ang mangingisdâ na pagbigyan lugod ang Henyo, na pagkakawala nito ay tinadyakan ang kopa na gumulong hanggang sa dagat. Sa pagkagulat ng mangingisdâ ay inakala niyang ibig siyang paglaruan muli ng Henyo; ngunit siya'y pinatahimik, ipinadala sa kanya ang mga lambat at sakâ siya pinasund, na sumunod naman ang mangingisdâ, kahi't na nangangamba sa ginawâ sa kanya. Sila'y namagtas sa bayan hanggang sa sumapi't sa kaitaasan ng isang malaking bundok at sakâ sa isang kapatagan na humantong sila sa isang tangké na naliligid ng apat na buról ó ng apat na bundok na mababâ.

Ng nasa tabi na ng tangké ay pinagsabihan

Gregorio Yu-Chuco y Herederos

ALMACEN DE TEJIDOS
Y MATERIALES PARA ZAPATERIA
Y CHINELERIA.

Calle San Vicente Nos. 219 y 221. TEL. 1401

MANILA & ILOILO.

ng henyo : ng mangingisdâ, na aniya'y: "Ihagis mo ang lambat at humuli ka ng isdâ." Di ngâ mahirap gawin, palibhasa't maraming nakikitang isdâ sa tangké; ngunit ang ikinamanghá ng mangingisdâ ay kung bakit ang apat niyang nahuli ay magkakaiba ng kulay: puti, pula, bughaw at dilaw.

"Dalhin mo ang mga isdang iyan, anang henyo; iharap mo sa sultan at bibigyan ka niya ng salaping higit kaysa mahahakâ mo. Mangingisdâ ka araw araw sa tangké ito, ngunit hwag kang maghagis ng lambat liban na sa minsan isang araw, na kung higit pa sa riyang ay ikapanganayâ mu na. Ganapin mong sundin ang ipinapayo ko sa iyo at giging hawa ka. Pagkatapos na makapana itâ ng Henyo ay tumadyak sa kinatatayuan, na ang lupa ay bumuka at lumubog na nawala.

Kinabukasan ay masayang napasa palasyo ng sultan ang mangingisdâ upang iharap ang mga isdâ; at ang prinsipe, na puspós ng panggigilalas at may paniniwalang magiging nangapaka-sara palibhasa't magagandâ, ay ipinabigay ang mga isdang yaon sa isang napakabuting kusinera na padala ng emperador ng mga griego. Sakâ pinabigyan ng apat na raang salaping gintô ang mangingisdâ, at ng makita naman nito ang gayong kayamanan, ay nagalak ng di kawasâ, na ng una'y inakala niya tuloy na siya'y nananaginip sa gayong kapalaran.

Kailangan nang salaysayin natin ngayon, ang Schesnarda, ang pagkaligalig ng kusinera ng sultan. Pagkalinis ng mga isdâ ay sinimulang ipiniritos sa isang kawalê, at ng baligtarin upang magkapatayang dinurado, ay nabuksan ang

SA MGA MANGINGISDA

Nais ninyong makahuli ng marami at makapagtipid sa iniyong ginagamit na lambat at mga kasangkapan?

Gumamit kayo ng aming mga lambat at sinulid na sadiyang niyari upang magamit sa Gayad, Pukot, Panti, Pangtukos, Bating' Pangabayas. Panamban at iba pa, at iniyong makikita kaagad ang kaniyang biyaya.

Mayron din naman kaming mga pataw, pabigat na tinga, lubid, sinsing na tanso na gamit sa ano mang palakaya.

Nagpapadala kami ng katalogo at tuloy tumatangap ng pabilin ng mga tagalalawigan.

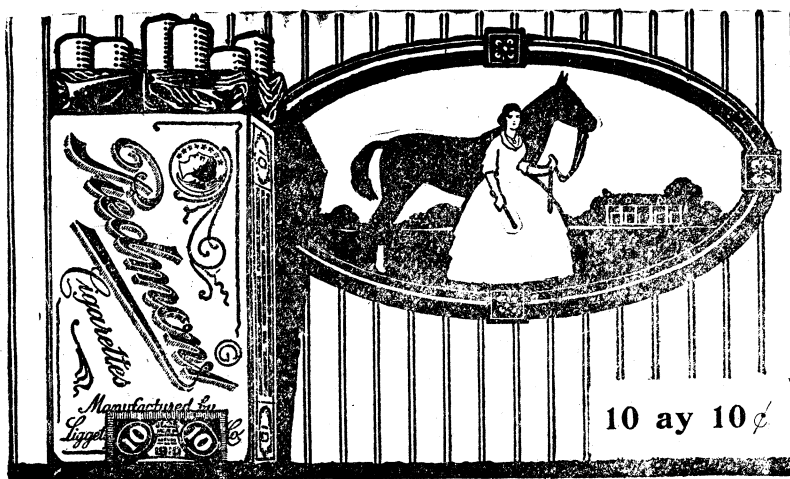
THE PHIL. NET BRAID MFG. CO. INC.

L. R. AGUINALDO, Gerente.

Nos. 343-345 Juan Luna,

Compañia Genuinamente Filipina

Binondo, Manila.

Lahat ay Sigarilyong Virginia

Piedmont
Ang Sigarilyong mainam

Kneedler Bldg. **LIGGETT & MYERS TOBACCO Co.** Manila.

KUPONG MAHALAGA SA BAWA'T PAKETE

Ang kaarawang tak-
da sa mga kupon ay
pinalawig hanggang sa
ika 30 ng Hunyo ng
1919.

isang pinid ng kusinà, na lumabas doo'y isang habaang maganda't makisig. Nakapanamit ng raso na may mga dibuhong bulaklak ayon sa moda sa Ehipto, ang hikaw, ang kwintas at ang pulseras ay pawang gintô, perlas at rubí, at may hawak sa kamáy na isang putol ng mirto, na paglapit sa kawall ay siyang ipinaangsalng sa isa sa mga isdâ.

—Isdâ—anya,—agumaganap ka ba ng iyong katungkulan? Hindi sumagot ang isdâ, at inulit ng babae ang gayon ding pananalitâ. Ng mag kagayon ay itinindig ng apat na isdâ ang ka nikanyang ulo at nangagsabing: “Oo, oo; kung aawit kayô ay aawit kami, kung magbabayad kayo ng inyong mga utang ay magbabayad kami ng amin; kung tatakas kayo, kami ay magwawagi at matutwâ.”

Ng matapos makapanalitâ ang mga isdâ ay inihugos ng babae ang laman ng kawalê, at siya'y nawalâ sa nabuksang pinid na muling nagsauli sa dati.

Sa pagkabaklâ ng kusinera sa gayong hiwaga't kababalaghan, ay dinampot niya ang mga isdang bumagsak sa mga baga at pawang uling na. Ng mamasdan niyang yao'y di niya maihahain sa sultan, ay humagulhol ng iyak sa takot na maparusahan siya ng kanyang panginoon, na di ngâ maniniwalâ sa gayong pangyayari.

Nasok ang dakilang Bisir na nagtanong kung naipiritos na ang mga isdâ, at sinalaysay ng kusinera sa pamamagitan ng hagulhol ang nangyari, at ang Bisir ay nangakong gagawan niya ng paraan upang hwag magalit ang Sultan, at di sumayang ng panahon, na nagbilin sa mangingisdâ na magdalâ uli sa palasyo ng apat na isdang gaya noong una. Iningatan ng mangingisdâ ang bilin ng Henyo, at sinabi niya sa dakilang Bisir, na dahilan sa layô ng pinagkukunan ay di siya makapagdadalâ, kungdi kinabukasan na.

Gayon ngâ, napasa tangké, inihagis sa tubig ang kanyang lambat at nakâhuli ng apat na isdâ na magkakaibâ ng kulay, na ibinigay niya sa Bisir sa oras na kanwang ipinaang-kô. Ang Bisir na rin ang nagdalâ noon sa kusinà, at doon sa pagpipiritos ng kusinera ay nakita niya ang sinalaysay sa kanyang kagilagilalas na pangyayari.

“Ito, anang Bisir, ay totoong kagilagilalas at katangitangî na di dapat ilingid sa Sultan at ngayon din ay sasalaysayin ko sa kanya ang ganyang kababalaghan.”

Gayon ang ginawâ at sa pagkaibig ng Sultan na makita rin niya ang hinalang yaon, ay tipawag ang mangingisdâ at nagbilin na dalhan siya uli sa palasyo ng apat pang isdâ. Hiniling ng mangingisdâ na palugiran siya ng tatlong araw,

PAG-INGATAN NINYO ANG INYONG MATA

Ang matá ay siyang mahalagang sangkap ng katawan ng tao. Kung may kapansanan ay ipag-pagawá ninyo agad ng bagay na salamin kay

DR. CARLOS ORTIZ

Kilalang manglilitis ng matá.

24 ESCOLTA Tel 939

at gaya rin ng una at ikalawa ay nagharap siya sa Sultan ng apat na isdâ na binayaran din sa kanya ng apat na raang salaping gintô.

Ipinadalâ ng Sultan sa kanyang *cuarto* ang lahat ng kailangan upang ipiritos, at ang dakilang Bisir, ang siyang nagkusinero, na inilagay ang mga isdâ sa kawalê, at ng baligtarin niya ang mga yaon ay nabuksan pagdaka ang mga pinid ng *cuarto*, at may lumitaw, na hindi babae, kungdi isang ita na suot alipin. Ito'y matabâ, mataas, at may hawak na bastong berde.

Lumapit sa kawale at sinaling ng baston ang isa sa mga isdâ, sakâ nagbadyâ ng kakilakilabot: "Isdâ, agumanap ka ba ng iyong katungkulan?" Itinindig ng mga isdâ ang kaniyang mga ulo at nagsisagot. Oo, oo, ginaganap namin; kung aawit kayo ayaawit kami, kung magbabayad kayo ng inyong mga utang ay magbabayad kami ng amin; kung tatakas kayo, kami ay magwawagi at matutwâ."

Ibinuhos ng malaking ita, ang lamán ng kawalê at naging uling ang apat na isdâ, na pagkapangyari noon ay nawalâ na gaya ng pagkalitaw.

"Ang mga isdang iyan, anang nababalisang Sultan, ay may taglay na hiwaga, at sa aumang pangyarihan ay aalamín ko."

Ipagpapatuloy.

Maaari Kayang Lunasan ang Epizootia?

Minsan, ng tanungin si Henry Ford kung anong akalâ niya tungkol sa isipan ng isang marunong hinggil sa kanyang mga panukla na

LIBRERIA Y PAEPELRIA

DE

P. S. Viuda de Soriano.

Rosario 225 y Plaza del Conde No. 1008, Binondo.

Nagbibili ng mga aklat sa tagalog, kastila at inglés; ng mga kuaderno, pluma, lapis, tinta, papel at ibp.

Boong giliw na tinatanggap ang lahat.

F. TERAN

Almacén de muebles
Camas de hierro y bronce
Tesoros y cajas de caudales
111 al 117 T. PINPIN

Telefono No. 3332

(antes San Jacinto.)

ang gayong bagay aniya'y di maaaring gawin, na pinalamutihan pa mandin ng maraming pagmamatuwid, na waring di matututulan,—ay napangiti, nagpahilakbót ng balik at tumugong: "Na di ito maaaring gawin? Siya naming ginagawang malaon nang panahon.

Halos ganito rin ang nangyayari sa kasalukuyan tungkol sa paggamot sa mga hayop na sinasalantâ ng "Rinderpest" ó epizootia. Lahat ng beteryaryo ng Kágawaran ng pagsasaka ay nagpapatibay at patuloy pa rin ng pagpapatibay: na ang epizootia ay hindi malulunasan; na ang tanging magagawâ sa mga hayop na sinasalantâ ng sakít na iyan, ay ihiwalay ó kaya'y patayin na, hintaying gumaling ó mamatay ayon sa ipagtalaga ng katalagahan, at sa pamamagitan ng kwarantenas, inokulasyon ó pagbabakuna sa mga hayop na walang sakít at paglitis sa mga hayop na ipinapasok rito, ay sikaping hwag makarating ang sakít na ito sa mga dakong di pa sinasapitan, hadlangan sa dakong kinaroroonan, at pabayaang maparam sa sarili sa pamamagitan ng kamatayan ó pagk-kamatay ng madlang hayop na dinadapuan ng sakít na iyan, samantalang nililingap ang baharapin sa pamamagitan ng paginokula ó pagbabakuna sa mga hayop na walang sakít hanggang sa mailagang lubos sa pagkakasakit.

Maliwanag nga na di pagtatalunan ang tungkol sa pangangailangan ng isang nahigpit na paglitis ó pagsuri sa mga hayop na ipinapasok dito, na gaya rin ng paghiigpit sa pagkukwa-

GAWAAN NG KENDY

NI

J. S. LAPIRA

Ongpin Blg. 746-748, Sta. Cruz, Maynila

Nababatang ang pagawaang ito sa kalinisan, ka-murahan at kasarapan ng mga kending may halong mantekilya, gatas, cape, lemon, sikulate, niyog at iba pang gawâ sa Amerika.

Pagsadyain ninyo at ng masubok ang katotohanan. Tumatanggap ng pedido sa bayanbayan.

rentenas sa mga hayop na may sakit na, ano-pa't maiwasan ang paglaganap ng sakit sa ibang mga hayop at mga pook, ni di namin ibig akalain na kami bagay tumututol hinggil sa kaukulán ó pangangailangang lingapin ang mga hayop na walang sakit sa pamamagitan ng mga paraang mailayó sila sa sakit, ó sa anomang ibang paraang magagawá. Ito'y isang bagay na dapat pasiyahan ng marunong na bihasá at ipinaubaya namin ang pagpill nagaya ng ságunin sa paraang nátuklas ó sa inaalalang lalong mabisá.

Nguni't may mga pangyayaring di maítatanggi na di namin mapararaang hwag pansinin. Una, ipinipilit, ng mga experto ó mga sanáy sa panghahawak sa kanilang kasalukuyang kaalaman, na di mailalayó sa sakit ang isang hayop na mayesakit; ikalawa, na walang gamot na maipanglulunas sa isang hayop na may sakit.

Ngayo'y pinaniniwalaan ito, na ang nagkasakit at gumaling ay talaga at lubos na nailayó sa sakit, at ang pagkáláyong ito ay lúbusan at sa sarili'y náipatataglay sa kanyang angkán, samantalang ang paglalayó sa sakit na kathá at tinaglay sa mga pagbabakuna ng suero at naná ng bulutong, na siyang kasalukuyang paraang isinasagawá ng Kágawaran, na inaaring pinakamabisá, ay hindi palagi, liban na sa isang hanggang bilang ng mga pangyayari, at kaylan ma'y di náipatataglay sa angkán. Napagkikita ngá kung paano at kung bakit nápakamahalang magkaroon ng lalong maraming hayop na nailayó sa sakit. Dito'y dapat idagdag na ang sanggayon bilang ng mga hayop na ipinasok dito ay hindi pa bihasa sa singaw ng panahon dito, samantalang ang hayop na nagkasakit dito at gumaling ay halos laging bihasá na sa singaw ng panahon.

Kayá ngá, kung tunay na di mapagagaling ang mga hayop na may sakit, ang tanging magagawá ay ilagak ang ating madlang pag-asa sa talaga ng Dyos. Nguni't may isang matandang kawikaan na "Tinutulungan ng Dyos ang nagsisikap sa sarili" at kailangan ngá manding magsimpan ng kaonting kapagalan at ságunin.

Nguni't iwan muna natin ang súliraning nábanggit, at alamin natin ito: ano ang epizootia? Isa ngang sakit na nakakahawa at nananalot sa lahat ng hayop na umaangal, na gaya sa mga baka, kalabaw, tupa, kambing, usá at ibapang mga hayop na sungayán. Ang sanghi ng sakit na ito ay hindi pa kilala, di natin masabi kung sa ano; gayon ma'y talastas na ang bagay na nakasasalot ay totoong nápakaliit na makararaan kahit sa isang piltroong porselana. Ang pangngitlog ay naglulwat mula sa tatlo hanggan saugpung araw, at sa mga hayop na nagdadanas ó nahawa ay nangyayari ang mga unang tandá nitong kakilakilabot na sakit sa loob ng panahong iyan.

Ang unang tandá ng sakit na nábanggit ay karaniwang napagkikilala pagdaramdam ng lagnat at pumumulá ng mga balat na nilalabasan ng uhog ó kalaghalá, saká sinusundan ng pagmumutá, ibp. na namamahó.

Pag lumalalá ang sakit, ang lagnat ay lalong lumalakas, ang hayop ay nawawalan ng

PACO STUDIO 1430 HERRAN

May manunuklay na walang
BAYAD.

CHENG LIAOCO & CO.

Calle Dagupan, No. 1001

TONDO, MANILA I. F.

—x—

Negociantes en Arroz de todas clases, al por mayor y menor. Propietarios de los Molinos de Arroz de San Miguel de Mayumo (Bulacan) y S. Isidro (Nueva Ecija).

TEL. 1650

P. O. B. 1524

DY-BUNCIO Y CIA

Sto. Cristo Nos. 404-408

MANILA, I. F.

Comerciantes en toda clase de Productos del Pais. Importacion directa de efectos de Europa y America

COMISIONES Y CONSIGNACIONES

SUCURSALES:

Legaspi y Tabaco (Albay) y Nueva Caceres (Ambos Camarines)

Dirección Telefónica: "BUNCIO"

TEL. 8577

P. O. B. 1059

TU-YEC & CO.

Meisic, No. III

MANILA, I. F.

Comerciantes en toda clase de Productos del Pais

IMPORTACION Y EXPORTACION

Exportadores de Azucar para los puertos del Extremo Oriente

Dirección Tel.—YUTEC.

TEL. 8517

P. O. B. 101

ZACARIAS CO-KIMPEC

Juan Luna Nos. 202-208

MANILA, I. F.

—x—

Importación y Exportación de toda clase de Productos

Venta de Arroz a por mayor y menor.

COMISION Y CONSIGNACION

Molino de Arroz en Paniqui, Tarlac.

P. O. B. 643

TEL. 3410

lakas ó nanghihinà, nahihirapan, hindi maka-kain at di lubhang natutunaw ang kinakain. Ito'y nagpapakilalang maliwanag na ang kalagayan ng bituka ay walà sa ayos, at ang katunayan ay ang pag-iiti, na hinahalinhan kung minsan ng paghihigpit ng pagdumi, ang bahò ng idinudumi, ang sakit ng pusón kung hipuin at gayon din ng mga balikat na pawang nagpapakilala ng bisà ng sakit. Ang hayop ay ayaw kumain ó bahagya nang makakain, at lubos na nagpapahalatà ng samà ng katawan ó ng tunay na pagdaramdam, at kung tignan ang gilid at dulo ng dilà ng mga hayop na ito ay may mga buklig na maliliit ó malalaki na nagiging sugat dahil sa pamumutok. Palibhasa't dilà ang ginagamit ng hayop sa pagsakmal ng pagkain, lalong lalò na sa damò ay mapagkikilalang siyang dahil ng ipinaghihirap ng pagkain sa simulà at hanggang sa di na makakain. Gaya rin naman ng kung ikaw ay sinasaktan ng bagáng at ibig mong kumain.

Ang bahò ng idinudumi na may mga uhog-uhog sa simulà at sakà may dugò at nanà, ay maliwanag na tandà ng pagkakasugat sa daluyan ng bituka, at kung lapain ang nangamatay na hayop sa sakit na ito ay nagpapakilala ng pagkakaroon ng mga buklig dahil sa mga sugat sa mga balat sa loob ng sikmura at bituka, lalong lalò na sa ikaapat na bahagi ng sikmura na siyang pinagtutunawan, at sa ikalabingdalawa ó bitukang makapal. Madalas na ang buubuong mga kalaghalà ay lubos na waraywaray.

Anoano ngà ang mga bagay na dapat alamín, at anoanong paraan ang dapat gawin upang makapagligtas ng lalong maraming hayop na gamit sa mga gawain at pagkain sa sangkapuluang ito?

Kung pagkurukuruin ay mapagkikita natin na ang hayop sa simulà ay may lagnat. Kung nilalagnat ang isang tao, ay ating pinagdidieta, sapagka't ang karaniwang pagkain ay hindi kaya ng kanyang sikmura, ni sa ganyang kalagayan ay dapat pakanin ng gaya bagà ng walang sakit. Sakà, ang baka at kalabaw kung kumakain, ay dilà ang ipinang aabot ng pagkain, na, dahil sa mga singaw ay hindi magamit ng boong kasiyahan, at napagtatantò ngà na kung kayà umaayaw sa pagkain ay dahil sa nasasaktán ang dilà sa damò. Ngayo'y náito pa ang isang mahalagang suliranin: natatalastas natin sa mga nilalapang hayop na nangamatay sa sakit na nabanggit, na ang daluyan ng bituka ay masukal sa mga dakong namagà at nagsugat, lalong lalò na sa kalalaan ng sakit. Sa damong kinakain ay may naiwang labi na di natutunaw at siyang dahil kung kaya't nagdadanas ng init sa loob at nagbubukligbuklig. Kung bagama't tunay na ito'y mabuting pangitunaw ng kinain at tumutulong sa pagpapaluwag ng sikmura, na tuloy nakapagtataboy ng mga sukal, ay hindi nangyayari ang gayon pag ang ikapat na bahagi ng sikmura ay namamagà at nagsugat ng gaya rin ng bitukang makapal. Ang pamumuklig dito na sanghi ng ganyang bagay ay

MANALIG KAYO

NA ANG PULBOS

"MENNEN"

AY SIYANG TANGI AT SADIYANG
SADIYA PARA SA MGA BATA.

Itanong ninyo sa
Doctor

Itanong ninyo sa
Nurse.

Salvador Hermanos

Tanging Tagapamudmod sa Pilipinas

TEL. 8536

ILOILO | MAYNILA TACLOBAN

"LA ESTRELLA"

Taller de Instrumentos de Cuerda

Paalala sa mga manunugtog: Ang mga nangangailangan ng bajo de uñas dumalò kay

G. ISABELO VICENTE

Walang ibang gamagawà ng Clavijas mecánicas kundi dito lamang sa pagawaang ito.

No. 633 JABONEROS BINONDO.

DY CHI-CHUAN & CO.

Jaboneros Nos. 910-914

MANILA, I. F.

Almacen de comestibles, Negociantes en Abacá y Coprax. Comisiones y consignaciones. Sucursal en Samar.

TEL. 8177

P. O. B. 822

✻ PASANGLAAN ✻

NI

FAUSTO O. RAYMUNDO.

Daang Ilaya blg. 641-645 pagliko sa Aceiteros,
San Nicolás, Maynila.

MATAAS humalagá sa isinasanla, MABABA ang
patubo. MADALING pagsanlaan at gayon din
kung tubusan.

Nagbibili ng mga hiyas na BRILLANTE, PERLAS,
GINTO at PILAK sa halagang lalong mura.

hindi lamang nakapagpapalit ng pagkain sa hayop na nagdadanas nito, kungdi kaypalá ay ikinapagsusugat pa ng mga buklig na yaon, at ang mga sugat na yaon na palaki ng palaki ay ikinapanganganyaya ng buhay ng hayop.

Kaya't ang dapat gawin pag nilalagat ang hayop ay papagdietahin, na hwag pakanin ng damó, at ang ibigay ay yaong mga pagkaing magaan na gaya halimbawa ng darák ó kaya'y ibang pagkaing di makagagagas sa bahaging namamagá.

Ang pamamaraang ito ay dapat isagawá habang hindi napaparam ang lagnat, habang hindi nagpipiklat ang mga buklig sa bibig at habang walang gana ng pagkain ang hayop. At pag nasubok na ang hayop na makakain ng kaonti ng karaniwang pagkain at di na binalikán ng lagnat ay untuntung mabibigyan ng parami ng parami ng dating karaniwang pagkain.

Dapat ding alalahanin ang nakakalasong bagay na sanghi sa pagkakasulong ng sakit; saká, kung pakanin ng natutunaw kaagad at ilatas ang mga sukal na lusaw ay may panganih sa ibang mga bagay na lason na sanghi sa pagkatunaw at pagkalusaw ng pagkaing natira sa loob. Dahil dito ay kailangang sa simulá pa ay sugpuin kaagad itong mga bagay na nakakalason. Mabuti ngang gawin sa hayop na may sakit, na mula sa unang araw na lagnatin ay painumin ng isang dosis ng "aceite de castor"; nguni't pagkatapos ng dalawa ó tatlong dosis, ay ng nilagang dahon ng Kabalyero, ó kaya'y ng katandá sa timbang na isang litro ng mga dahon at sangpung litro ng tubig, na pakuluin hanggang sa maging limang litro lamang ang timbang, at sa nilagang ito ay bibigyan ang bawa't hayop na maysakit ng timbang na 250 gramo at ibayong dami sa mga kalabaw upang

SASTRERIA Y SOMBRERERIA

Ibig ba ninyong magkaroon ng mga mainam na kasuotan ayon sa bagong panahon? Kung gayon, magsadya kayo sa patahian ni

ISAIAS ALVARAN

606 Azcarraga, Tondo.

Tef. 8373

MANILA.

silay mapurgá. Sa simulá ay dapat gawin ito na dalawang beses isang araw, nguni't pagbabá ng lagnat ó pag napawi na ang pagsisikip ng sikmura ay dapat kaontian, sapagka't ang tanging adhiká ay makatulong sa pagdidieta, mapalabas ang lahat ng bagay na nakakalason at makatulong sa madaling ikagagaling.

Ang hayop ay dapat painumin ng mabuting tubig. Pag-ingatang hwag lumabis ang pagpurga upang hwag manghiná ang hayop.

Kung ito ang gawin sa hayop na may sakit ay mangyayaring gumaling.

DAGLI...

(PALATHALA.)

NENE ONG:

Tinimuan ang puso mo ng mahapding karamdaman, Sinaliwan ka ng lungkot sa gitna ng kasayahan: Sa higa mo ay wala kang palagi nang kaulayaw Kundi luha ng pighating tinutuhog araw-araw; Ang bitui'y laging iyong isa isang binibilang, Bago ikaw'y mahihikbi pag magmamadaling-araw.

Kung sa hirap ng damdam mo ay wala kang dinaranas Kundi luha ng pighating sa puso mo ay nunugat, Aliwin mo ang puso mo't diligin mo oras oras Tumulad ka sa Sampagang nababalot ng busilak. Hawak mo ang aking puso. Magin dagat man ang hirap Ay tatawid kahit di mo sayangin ang luhanang "perlas".

Ang sugat ko'y mangyayaring kimkimin ko habang buhay Hangga't tayo'y mga pusong nasa liwanag ng buwan. Kahit ako'y may pighati at ikaw'y may karamdaman Tuhugin natin kapuwa't saka isakasalaysayan, Samantala ay lilipas sa atin ang mga araw Sa pagtunghay sa aklat ng sarili tang kabuhayan.

Atimonan Tayabas, K. . .

Jamas C. OLVIDEZ

KATUBUSAN PAGAWAAN NG TABAKO'T SIGARILYO

Daang Clavel 501, Binundok,

TEL. 8524.

Ang pagawaang ito ay puhunan ng mga manggagawa at sa mga pilipino na itinatay sa ikagagaling nila at ng bayan: kaya't kailangang lingapin natin yamang ang mga yari rito ay isa sa mga pinakamainam, maging sa matabang at maging sa matapang na lasa ng tabako't garilyo.

Siya nga nating hititin.

"Herrera Bros."

PLATEROS Y GRABADORES

Se reciben toda clase de trabajos concerrnientes al ramo.

Especialidad en grabados, esmero y prontitud.

No. 1522 Azcárraga
Sta. Cruz

Manila, P. I.

TEL. 3916.

Bayang tumatangis....

—oXOXo—

Matáy kong itanóng sa kutád na isip,
Kung bakit ang baya'y di pa matahimik,
At parating linsád sa gawáng matuwíd
Kung kayá maraming luha'y tumitigis.

Hanapin ngà natin kung anóng dahilán
Ang itinatangis nitóng ating bayan,
Na laglág may dusa at ang kahirapan
Ay siyáng pasanin sa lahat ng araw.

Nariyán ang luháng di maampát-ampát
Ng isáng dalagang puri'y iniwasák
Ng lilong binatang kunwá'y mapagtapát
Subali't sa huli'y siyáng nagpahamak.

At kung minsán nama'y lalaking námali
Sa kanyáng paghirang ng pusóng-katali;
Kayamana't dangál, lahat ay napawi,
Linoko ng giliw, kung kayá nasawi.

Iláng mayayaman ang bumabathalá,
Sa salapi niláng pang-ápí sa dukhá;
Marurunong namán ay di magpalayá
dustáng katwiran ng mangmáng na abá.

Kung mariwasá ka'y salát ay tulungan,
Mga maralitá'y huwág pahirapan;
Marurunong namán, mulalá'y turuan,
At huwág lolokohin, táong waláng malay.

MARCELINO V. CAJA.

(Kasapi sa "Panulat-Banahaw").

Lukban Institute, Tayabas, K. P.

Enero 14, 1919.

Ngayo'y panahon ng "Sakit ng Ngipin"

Kung hahanap kayo ng DENTISTA ay
tunghin ninyo si

Dr. A. Vergel de Dios

447 EVANGELISTA.

Walang sakit na gumamot ó bumunot.

Ang mga Hiwaga ng Inkisisyon sa Espanya

Sinulat ni M. V. de Ferreal.

Salin ni S. G. Calderón

(Karugtong.)

Sa ganitong pag-uusap ay sumapit ang dalawa ng apostol sa isang bayang nasa taluktok ng isang bundok. Mga bahay na mabababá, na ang karamihan ay napipintahan ng pula't berde, ay nangáhanay ng palikawlikaw sa taludtod ng bundok, at sa ganito'y palikawlikaw rin ang lansangan na humahangga sa isang simbahang muntí na may kampanyong ayos patulís at humihigit ng taas na apat na pung paa kaysa mga bahay. Pag tinutugtog ang kampaná ng simbahang ito, at matatanaw ang pagkukulumot ng mga tao ay sasabihing isang sawáng itini-tindig ang ulo na humuhuni at sa pamamagitan ng kanyang dilá ay nagpapailanglang ng kamandag sa langit.

Ng dumating ang dalawang naglalakbay, ang lahat ay tahimik, Nagtatakip-silim na, at ang mga tao na buhat sa bukid ay tiwasay na nagsisihapon samantalang ang ibang mga batang halos hubád ay nangaglalaruan sa harapan ng mga pintuang nangakapuwang. May amoy puchero na nanggagaling sa loob ng mga bahay at may mga tagapag-alagá ng hayop na nagsisilusong ng dahandahan sa bundok na iniba-

Tan Chong Say

214 Asuncion, MANILA, P. I.

Comprador de Coprax de la Fabrica Copra Products Inc.

Negociante en Aceite de coco

TEL. 8302

P. O. B. 1180

hatid ang kanikanyang hayop sa kulungan.

Ang apostol ay mamakalawa ó makaitlo na nakasapit sa nayong ito, palibhasa't hindi matatandain ang mga batà, hindi siya nakilala. Kaya't sila ni Esteban ay nakalakad ng malayo na walang gumambalà sa kanila; pagtapat sa isang bahay na totoong mababà, na sirasirà na ang dakong labàs at nagpapakilala ng karalitaan, ay kapwà sila tumigil, dahil sa may narinig silang kaingay sa loob, at kaipalà anila'y may bagay na nangyayari, kaya't nangulinig silang sangdali, at pagdaka'y may narinig silang isang babaing nagsasabi ng: "iKawawà si Pablo! gayong kaninang umaga ay magaling.

Dito'y kinakailangan tayo—anang apostol—na sinabayan niya ng tulak ang pintong ukaukà na agad bumukàs.

Kasama niyang nasok si Esteban dito sa maralitang dampà na bahagya nang pinapasok ng liwanag ng araw, at ang lapag na bakubakò at lupa ay punò ng sukal. May dalawang pung babae't lalaking hitano na nakaliligid sa isang lalaking nakaupo sa isang likmuang may kalinisan, na bihís, maputlang maputlà, at parang natutulog.

Ang buong kapulungan ng mga hitano. na pinangunguluhan ng isang matandang babaeng pinaka reyna ng samahang ito, ay siyang nakaliligid sa kanilang kasama na nakaupo.

Ng dumating ang apostol at ang kanyang kasama ay walang kumilos sa kulumpo; nguni't ang matandang babae na may malaking alang-alang sa prayleng yaon, ay nagpalapit ng isang bangkò, na siyang tanging naihandog sa kanya, at si Esteban ay nakatayo.

—Anong nangyayari rito?—ang tanong ng apostol.

—Ang táong ito'y namatay at idinadaos ang nauukol sa kanyang paglilibing—at siyang paglapit ng isang hitano, na naglagay ng isang *tipte* sa kamáy ng bangkay, sakà sumigaw na ipinabiyag ang mga pagkakasalang nagawà mula ng mamatay ang kahulihulihan nilang kapatid hanggang noon.

Pagkatapos na makapagpahayag ay tumamong sa bangkay na nagsabing:

—Tumugtog ka, at kung masamá ang ginawà ko, ay binghihin ako ng iyong tugtog, at kung mabuti ang ginawà ko, ay hwag kang kumilos, at walà ngà akong sala.

Napag-uunawà ngà na ang namatay ay nagwalang bahalà sa pagsunod sa kaunaunahan sa mga utos, at ang hitano ay yumaong tiwasáy ang kalooban na parang isang nagpapatubong galing sa kumpisalan na nangakong magsasaui ng lahat na ninakaw.

—iKay lakíng kabulastugan!—ang Esteban sa sarili.

—Hintay ka, Esteban—anang apostol,—di mu pa nakikitang lahat.

Bawa't isa ngà sa mga kasapi nitong magiting na kapulungan ay nagpahayag na sunod-sunod ng kanikanyang kasalanan, at lahat ay paraparang tumiwasay ang kalooban sa kalak-

Damas

En estos tiempos tan delicados para la salud, por el temido viruela y otras enfermedades contagiosas, lo mejor es estar prevenidas, mandando todas nuestras ropas á lavar y desinfectar en la conocida lavandería de vapor.

SANITARY STEAM LAUNDRY
Teléfono 529.

TY-CAMCO, SOBRINO

IMPORTACION Y EXPORTACION DE TODA
CLASE DE PRODUCTOS

Comisiones y Consignaciones
Consignatarios de los vapores "Churruca" y
"Panglima."

Hormiga No. 10.

Manila, I. F.

MARIANO UYCHACO SONS & CO.

DIRECT IMPORTERS

53 Rosario and Plaza Cervantes 219.

MANILA, P. I.

Ship Chandlery, Builders, etc. Hardware,
Iron, Steel and Metals. Roofing, Iron Pipe
Fitting Paints, Dils. Varnish.—Mining Sup-
plies, Rubber Goods.

P. O. B. 22.

CABLE ADDRESS:

"UYCHACO"—Manila

LI SENG GIAP & CO.

SAN FERNANDO No. 820

Tel. No. 3324

P. O. Box 1270

IMPORTERS, EXPORTERS, COMMISSION
AND CONSIGNATIONS
STEAMSHIP AND MOTORSHIP OWNERS

BRANCHES:

NAGA AND DAET, AMBOS CAMARINES

CABLE ADDRESS:

"LISENGIAP"

Private Codes and A B C, 5th Edition

SON BUNCHIONG & Co.

Nos. 207-211 Sto. Cristo, Manila, I. F.

Dry Goods, Petroleum, Gasoline,
Cocoanut Oil, Mobile Oil,
Engine Oil.

Cable Address: "SONCOSING."

Phone 8586

P. O. B. 978.

NUEVAS REMESAS DE NOVEDADES

PRECIOSAS
VAJILLAS
de Lozafina

ELEGANTES
CRISTALERIAS
GRABADAS

CUBIERTOS DE
PLATA ROGER
Muchos modelos

ATERCIOPELADAS
ALFOMBRAS
para salón y sofa

ECONOMICAS
COCINAS
DE HIERRO

CUADROS DE ESPEJOS
Cortinas etc.

BAZAR LA PUERTA DEL SOL ESCOLTA 49.

CAMPOS RUEDA Y Cia S. EN C.

IMPORTACION EXPORTACION

COMISIONES CONSIGNACIONES

Fabrica de Chocolates "LA MARINA"

MUELLE DE LA INDUSTRIA 1051 - 1053

AYALA BOULEVARD

Telefono 1010.

Telefono 3131.

APARTADO DE CORREOS No. 38.

TELEPHONE

549

LA PRUEBA

CIGAR FACTORY

104-112 GUNAO, QUIAPO.

MANILA, P. I.

P. O. B.

856

HIJOS
DE
SY-JONG SUY

Sto. CRISTO No. 221.

MANILA, I. F.

COMERCIANTES EN TODA CLASE DE PRODUCTOS DEL PAIS.

Sucursal:

ROMBLON (PROV. DE ROMBLON)

TELEFONO 8316.

ONG-ACCO

JUAN LUNA No. 267.

MANILA, I. F.

Venta y despacho de Arroz
al por mayor y menor.

Comisiones y Consignaciones

TELEFONO 3614.

han ng kanilang mga kasalanan, palibhasa't pawang pinatawad ng namatay.

Ang kabahayan ay naliliwanagan ng mga suligi, at ang apostol ay nakatataho ng kaunting pangagamot, sakâ marunong umalâm ng kalagayan, na likâs sa mga taong matalino. Samantalâ nang nangagpapahayag ng mga kasalanan ang nangandoon ay minamasid niya ang bangkay.

Ang katawân ng taong ito—ang sabi ng apostol kay Esteban—ay totoong malambot, at ang kulay niya'y di nagbabago, napakaputla ngâ lamang.

—Siyangâ pô—ani Esteban, na minalas nito.

Di ngâ nagtagal at natapos ang mga pagpapahayag ng mga kasalanan. Pagdaka, ang isang dalaga ay nagsayaw ng isang pandagong mahalay, at ng magkagayon ay sunodsunod na sumayaw sa harap ng bangkay ang bawat isa sa kapulungan, hanggang sa nagkabit-kabit at niligid yaon.

Nagsipagsimula ng pagligid na pasayaw na dahandahan, na para bagang ibig munang hulihin ang kumpas; sakâ untuntung bumilis na naglulukuhan; at hanggang sa naging totoong mabilis na tila isang kulumpo ng di mawawaan.

Biglang nagsitigil na naghiyawan: at ang bangkay ay nahulog sa lkmuan, dahil sa ang isang botones ng chaleko ay nakawit ng panyô ng isang dalaga. Ang hitana ay napaurong sa pangngilabot, at ang bangkay ay napasubasob sa lupa.

—iHesus!—ang pabulalâs ng nunong babae; —iisa pang kapahamakan Maria, na nadaganan ka ni Pablo.

—Siyangâ—anang iba;—may kasawiang mang-

yayari sa iyo, at kaypala'y kamatayan, malibang pagpuyatan mo siya ngayong gabí.

—iAko, magpuyat na mag isa na kasama ng isang bangkay!—ang pabulalâs ng hitana na napapahilakbot,—ako, makipagpuyat kay Pablo, ng makita ko ang sayawan ng lahat ng demonyo ng impyerno sa harap niya at sangpu ng pagdadala sa kanya!

—Kung gayo'y sasamahan kita, Mariquilla—anang isang binatang nangngibig,—nguni't ang pagpupuyat mo'y mawawalân ng halaga.

—iOh! natatakot akó—ang badya ng hitana na napapaiyak,—mabuti pa ang mamatay ako kung siyang ibig ni Pablo.

Samantalang pinagtatalunan ng mga hitano ang gayong malubhang suliranin, ay nilapitan ng apostol ang bangkay, at ng yumukô upang ibahon; ay napunang sa mukha ni Pablo ay may sugat na dumudugô dahil sa pagkahulog.

—iMagsitahimik kayo, mga anak ko!—ang malakas na badya ng apostol:—ang taong ito ay hindi patáy.

Ipagpapatuloy

LA TABLERIA de P. y F. JACINTO

NAGBIBILI ng lahat ng uri ng kahoy rito.
GUMAGAWA ng sarisaring "muebles" na pasadya ayon sa ibig ng ipagawa.
YUMAYARI ng mga pang pinto, pang bintana, ibp.
LAHAT ay mura at ayon sa kasunduan.
TUMAWAG sa telepono 83.

954-962 Juan Luna, Tundo.

BAZAR VELASCO

Teléfono 818
P. O. B. 135

Direc. Telegráfica:
'VELASCO'-Manila

Nueva, Nos. 130-134. Manila.
(ESTABLECIDO EN 1852)

Artículos de alta novedad propios para *REGALOS*.

Importación directa de toda clase de efectos de América, Europa, China y Japon.

ALMACEN DE TEJIDOS

Encajes--Tiras Bordadas--Géneros de Punto--Cintas Sederías--Lanas y Tejidos de Fantasía.

FERRETERIA --- HIERRO GALVANIZADO.
TABLERIA CONTRATISTAS DE OBRAS
MOLINOS DE ARROZ en TONDO (Manila) ROSALES
(Pangasinan) y CABANATUAN (Nueva Ecija)

SOMBRERERIA y SASTRERIA**DE
P. AUSTRIA.**

Carriedo 247.

M. H. del Pilar, 409. Ermita.

Tel. 4482.

Tel. 3503.

Nagbibili ng sarisaring mga bagay para sa mga lalake, gaya ng sapatos, medyas, corbata, panyô, lalong lalô na ng mga sombrero rito sa Pilipinas.

BAHAY SANGLAAN**DE
ZACARIAS DE GUZMAN**

Daang Villalobos 144, Kyapo.

Tel. 3595.

Mabuting maghalagâ sa mga hiyâs, na gaya ng mga brilyante, perlas, gintô at iba pang mga bagay na may halagâ. Mataas ang turing sa mga pagtasa, magaan ang patubô.

M. TAGAWA

IMPORTER AND EXPORTER

MANILA P. I.

KOBE AND YOKOHAMA (JAPAN)

P. O. B. 287

TRL. 84

Cable Add — "TAGAWA"

SASTRERIA DE MODAS

DE

I. MADLANG-AWA & Co.

553, Azcarraga

Tel. 8182

• TONDO—MANILA

GO PENG & Co.

Rosario Nos. 60-62 y 116. Binondo.

MANILA, I. F.

Almacen de Tejidos y novedades de Europa, America y del Pais. Variado surtido en todos los Correos. Importacion directa.

Precios los mas reducidos.

TEL. 3252

-:- CHUA-CHIAO -:-**Juan Luna No. 253**

MANILA, I. F.

Comerciante en toda clase de productos del país y China. Molino de Arroz en Guagua (Pampanga)

IMPORTACION y EXPORTACION

TEL. 3472

P. O. B. 1191

LOO TENG SIU

Hijos de J. Duyandin.

S. Fernando Nos. 819-823. Manila, I. F.

Comerciantes en productos del País.

Comisión y Consignación.

Armadores del vapor "PEKIN"

TEL. 8184.

ORTIGA HERMANOS

DASMARIÑAS No. 214

MANILA, I. F.

COMERCIANTE EN TODA CLASE DE PRODUCTOS DEL PAIS.
PARMADORES DE LOS VAPORES.

"Ortiga Hermanos" y "Panglima"

SUCURSALES:

Calbayog, Carigara y Tacloban.

Sa mga Manggagawa sa Lupa

Kung ibig ninyo ng palagiang mapagtatrabahuhan at ibig ninyong makapag-impok ng salapi ay pumaroon kayo sa káwanihan ng

The Hawaiian Sugar Planters' Association

135 San Nicolás.

Patallastar

—0—

Mula ngayon, ang halaga ng suskripsyon ng "Patubay ng Bayan" ay -P-1.50 isang taon. Napilitan kaming magtaas ng halaga, dahil sa kamahalán ngayon ng pagpapalimbag. At gayon man, sa halagang ito ay lugi pa rin kami sa bawa't suskritör; sapagka't ang sinisingil ngayon sa amin ng palimbagan ay 10 sentimos ang bawa't salin: na katumbas ng -P-1.20 ang 12 salin sa isang taon, saka kung idagdag pa ang 48 sentimos na halaga ng selyo ay umaabot ng -P-1.68: anopa nga't sa singil naming -P-1.50 ay lugi pa ng 18 sentimos. At sa ku-rong ito ay hindi pa kasali ang bayad namin sa mga kawani at ibp.

Bati at Paghanġa.

(Sa tala ng aking nayong San Antonio: kay Gining Prisca Babiera.)

Bumabati akó ng ganáp na tuwá
Sa araw mong itóng sadyáng mapayapá,
Araw na pangarap, araw na tadhaná
Ng iyong pagsilang sa bayang saganá.
Gunitá't hinagáp ng salát kong búhay
Masamyóng bulaklák sa aking halama'y
Inihahandóg ko sa iyong paanán
Saksi ng paghanġa sa iyóng kariktán.
Búhay ko man yata't kinakailangan
Inihahandóg din sa iyóng pagsilang,
Magíng tandá nawá ng aking paggalang
Sa araw na itóng may kadakiláan.
At taós sa pusó ang aking pag-asa
Na mabubuhay kang kaligáligaya,
Balot ng katwáng ganáp na ginhawa
Sa píling ng iyóng nagarugáng Iná.
At sa wakás nito'y iyong marapatin
Katás ng isipán, iyó ngang tanggapín
Itóng nakayanang suob ng paggiliw,
Bati at Paghanġang búhat sa panimdím.

AGRIPINO NANTES.

(Kasapi sa "Panulat-Banahaw")

Lukbán, Tayabas, K. P.
Enero 18-19.

CHUA--CHA

uan Luna No. 256
MANILA, I. F.

○o:○o:○o

Negociante en Arroz de todas clases.
Importación y Exportación.

TEL. 3694.

P. O. B. 1115.

Kalendaryo ng Bayan

Umagap' kayo at iilan na
lamang ang nátitira.
20 séntimos lamang ang bawa't salin.

ENCUADERNACION

DE

Sofronio G. Calderón

Recibe toda clase de trabajos
concerniente a este ramo.

758 REINA REGENTE, BINONDO

Buenaventura Jao Oge

Elcano No. 353.

MANILA, I. F.

Comerciante en toda clase de Pro-
ductos del País.

COMISION Y CONSIGNACION.

SUCURSAL:

Legaspi: (Provincia de Albay.)
Propietario de la Fabrica de Cigarri-
llos Mecanicos.

"La Ciudad y Kailangan"

TELEFONO 8566.

J. M. SY--HAGAN

STO. CRISTO NO. 615.

Manila, I. F.

○—○—○

Negociantes en toda clase de Arroz.
Importaciones en general. Molino de
Arroz en Cabanatuan (Nueva-Ecija.)

TEL. 8014.

P. O. B. 1366.

ASERRADORA MECANICA

DE
DEE C. CHUAN & Co.

JUAN LUNA 1028.

VENTA DE MADERAS DEL PAIS DE TODAS CLASES Y DIMENSIONES, EN BRUTO
ASERRADAS. CONTRATISTAS DE OBRAS Y EDIFICACION.

TEL. 8561.

MANILA.

TEL. 315

YUTIVO SONS HARDWARE Co.

PLAZA CERVANTES 3-9

Direct Importers

*Shipchandlery, Hardware and Plumbing Corrugated Roofing-Galv. Iron
Sheets--Bars Iron--Steel Plates--Carpenter Tools and Paints-Varnish-
Mining Supplies--Etc. Etc.*

CABLE ADDRESS:

"YUTIVO"

TEL. 179

MANILA

P. O. B. 47

TAN SENCUAN Y SOBRINOS

San. Gabriel Nos. 3-5

MANILA I. F.

Comerciantes en Productos del Pais. Importación y Exportación. Comisiones
y Consignaciones.

SUCURSALES:

CARIGARA Y TACLOBAN (LEYTE)

Dirección Telefónica—TANSENGUAN, Tel. 1260. P. O. B. 1029.

TAN SENGUAN Y CO.

Muelle de Binondo No. 157, Manila, I. F.

COMERCIANTES EN TODA CLASE DE PRODUCTOS DEL PAIS.

IMPORTACION Y EXPORTACION.

IMPORTACION DIRECTA DE ARROZ

EXPORTADORES DE AZUCAR PARA CHINA Y JAPON.

COMISIONES Y CONSIGNACIONES.

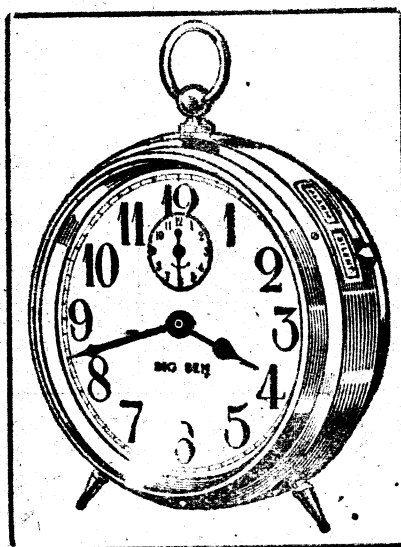
Tel. 4584

P. O. B. 1253

Dirección Telefónica
"YEKGUAN"

BIG BEN

ES EL RELOJ QUE ANUNCIA DE UNA MANERA CRONOMETRICA CADA HORA DEL DIA. POR ESTO ES EL MEJOR RELOJ-DESPERTADOR QUE SE CONOCE.

Unicos Agentes

H. E. HEACOCK Co.

ESCOLTA 121-123